

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

POSTOJE UČITELŮ K INTEGRACI ŽÁKŮ S TĚLESNÝM
POSTIŽENÍM DO ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY
V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI

Diplomová práce
(bakalářská)

Autor: Radmila Pivoňková
Vedoucí práce: Mgr. Klára Botková

Olomouc 2021

Jméno a příjmení autora: Radmila Pivoňková

Název bakalářské práce: Postoje učitelů k integraci žáků s tělesným postižením do školní tělesné výchovy v Moravskoslezském kraji

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí práce: Mgr. Klára Botková

Rok obhajoby bakalářské práce: 2021

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá postoji učitelů k integraci žáků s tělesným postižením do hodin tělesné výchovy. V teoretické části popisují tělesné postižení, dále píšou o metodice tělesné výchovy ve speciálním školství a integraci žáků do hodin tělesné výchovy. V praktické části popisují, jak probíhal sběr dat, postup následného zpracování těchto dat a samozřejmě výsledky studie. Pro tuto práci byl výzkumným souborem zvolen dotazník ATIPDPE-L a pro jeho vypracování byli osloveni učitelé tělesné výchovy. Cílem práce je zjistit jaký postoj mají učitelé TV ke společnému vzdělávání. V závěru práce odpovídám na výzkumné otázky. Všichni respondenti se shodují (27 zcela souhlasí a 3 spíše souhlasí) na vyšší náročnosti na vedení a organizaci hodin TV. Rozhodnuto společně vzdělávat žáky intaktní a žáky s tělesným postižením je 74 % respondentů. Kompetentní ke společnému vzdělávání se cítí být částečně 70 % respondentů, 10 % se cítí naprosto kompetentní k této formě výuky. Ze 30 respondentů si 25 myslí, že školy mají nedostatečné finanční prostředky ke společnému vzdělávání a 23 respondentů se domnívá, že školy nejsou dostatečně bezbariérové.

Klíčová slova: Integrace, tělesné postižení, postoje, aplikovaná tělesná výchova

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovnických služeb.

Author's name and surname: Radmila Pivoňková

Bachelor thesis title: Teachers' attitudes towards physical disabled pupils' integration into school PE lessons in the Moravia-Silesia Region

Workplace: Department of Integrated Physical Activities

Thesis supervisor: Mgr. Klára Botková

Year of the bachelor thesis presentation and defence: 2021

Abstract:

This study deals with teachers' attitudes towards the integration of pupils with physical disabilities into Physical Education lessons. In its theoretical part, I write about a PE methodology in „Special Needs Schools“, and about the pupils' integration into PE lessons. In the practical part, I describe how the data were collected and subsequently processed. Finally, I write about the findings of the study. The research set for this work was the ATIPDPE- L questionnaire and for its elaboration physical education teachers were addressed. The objective of my work is to find out about PE teachers' attitudes towards common education. Its partial objectives are related to the circumstances which may, or may not, make the integration process easier, or vice versa. Also, I try to find out whether teachers are prepared for the common education, and whether they feel competent about it. According to the results, all teachers are convinced that it is more demanding with regards to preparation as well as the actual execution of the PE lessons. 74 percent of the respondents are determined to educate intact and disabled or handicapped pupils. 70 percent of the respondents feel they are partially competent to coeducation, 10 percent feel they are fully competent to this form of education. 25 out of 30 respondents think schools do not have sufficient financial means to cover coeducation, 23 think schools are not wheelchair accessible to the required extent.

Key words: Integration, physical disability, attitudes, applied physical education

I give my consent to lending my bachelor thesis within the frame of library services.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Kláry Botkové a uvedla všechny použité literární a jiné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Jeseníku nad Odrou dne 26. 4. 2021

Poděkování

Děkuji Mgr. Kláře Botkové za odborné vedení práce, poskytování cenných rad, ochotu a čas, který mi věnovala. Dále všem respondentům, kteří se podíleli na výzkumu.

Obsah

Obsah.....	6
Úvod.....	8
1 PŘEHLED POZNATKŮ.....	9
1.1 Tělesné postižení a tělesné znevýhodnění.....	9
1.2 Klasifikace tělesného postižení.....	10
1.3 TV žáků s tělesným postižením ve speciálním školství.....	13
1.4 Integrace, inkluze.....	16
1.5 Inkluzivní TV, integrace TV žáků s tělesným postižením.....	18
1.6 Pedagog, asistent tělesné výchovy, konzultant APA.....	21
1.7 Postoje.....	23
2 CÍL PRÁCE.....	26
3 METODIKA.....	27
3.1 Dotazník ATIPDPE – L.....	27
3.2 Sběr dat.....	28
3.3 Charakteristika výzkumného souboru.....	28
4 VÝSLEDKY.....	30
4.1 Studium a praxe ve školní tělesné výchově.....	31
4.2 Vnitřní přesvědčení učitelů.....	34
4.3 Vnímání sociálního tlaku.....	37
4.4 Kontrolní přesvědčení.....	39
4.5 Komentáře respondentů.....	42
ZÁVĚR.....	44
SOUHRN.....	46
SUMMARY.....	47
REFERENČNÍ SEZNAM.....	48

SEZNAM TABULEK.....	50
SEZNAM GRAFŮ.....	51
PŘÍLOHY.....	52

Úvod

Integrace a inkluzivní vzdělávání jsou termíny, o kterých se diskutuje mezi pedagogy, rodiči a studenty velice často, obzvláště v roce 2016, kdy v září vešla v platnost novela školského zákona č. 82/ 2015 Sb, která upravovala předešlou vyhlášku 561/2004 Sb. Některé školy již před touto úpravou vzdělávaly na principu inkluzivního vzdělávání, pro jiné školy to byla změna a možná se společného vzdělávání i obávaly.

V procesu integrace nejsou na stejné úrovni všechny vzdělávací oblasti a v pozadí je bohužel i tělesná výchova. Přitom právě tělesná výchova má pro všechny žáky jedinečnou a nezastupitelnou úlohu.

Tato bakalářská práce se zabývá postoji učitelů tělesné výchovy na společné vzdělávání žáků s tělesným postižením a znevýhodněním. Podpůrná opatření, úpravy didaktiky a asistenční služby jsou velice důležité, ale je nutné změnit i své postoje ke vzdělávání žáků se speciálně vzdělávacími potřebami. Ne každý žák může být integrován, ale proč bránit vzdělávání žákům se speciálně vzdělávacími potřebami, kterým to bude prospěšné. Zajímá mě, jaký mají učitelé názor na společné vzdělávání, jaké jsou jejich zkušenosti v této oblasti a co brání procesu úspěšné inkluze v tělesné výchově.

Oslovila jsem osobně učitele tělesné výchovy 1. a 2. stupně ZŠ na Novojičínsku k vyplnění dotazníku ATIPDPE – L a zjistila jejich postoje ke společnému vzdělávání.

1 PŘEHLED POZNATKŮ

V následujících kapitolách přehledu poznatků budu psát o rozdělení tělesného postižení, o tělesné výchově žáků s tělesným postižením, vysvětlím pojmy integrace a inkluze a v neposlední řadě vysvětlím a vnímání postojů. Také se zaměřím mimo jiné na role pedagoga, asistenta v TV žáků s tělesným postižením a vysvětlím kdo je konzultant APA.

1.1 Tělesné postižení a tělesné znevýhodnění

Osoby s tělesným postižením mají podle Hrušky (1995) společné tyto znaky-jejich schopnost pohybu je celkově nebo částečně omezena. K těmto zdravotním problémům dochází vlivem postižení pohybového, nosného nebo nervosvalového. Dále tělesné postižení rozdělujeme na vrozené nebo získané a vzniká několika způsoby. Amputace a různé deformace vznikají následkem poškození pohybového ústrojí. Dětská mozková obrna, rozštěp páteře nebo například úrazy míchy, jsou důsledkem postižení centrální nebo periferní nervové soustavy. U postižení vrozeného bývají přítomny ještě další postižení například mentální postižení, poruchy aktivity a pozornosti (Kudláček et al., 2013b). Následky tělesného postižení mají vliv na osobnost člověka celkově. Na prvním místě je samozřejmě pohyblivost, následuje obratnost a šikovnost, výdrž, úroveň komunikace a v sociálních aspektech každodenního života (Bartoňová et al., 2016). Pro osoby s tělesným postižením je důležitá socializace, nicméně je to proces na celý život. I když jsou společensky integrováni, v průběhu života se při řešení různých životních situací nevyhnou potřebě pomoci od intaktních spoluobčanů (Kábele, Kollárová, Kočí & Kracík, 1992). Už od narození potřebuje dítě přijímat základní životní potřeby jako je láska a bezpečí a vnímá to stejně jako potřeby jídla či spánku. Pokud se dítěti tyto základní potřeby nedostávají vzniká postupně pocit strachu a nejistot, a to vyvolává nedůvěru v pozdějším navazování vztahu. Dítě s postižením má ještě větší potřebu cítit bezpečí, lásku a ochranu (Kábele et al., 1992).

„Osoby tělesně znevýhodněné jsou osoby zdravotně oslabené nebo jejich stav vede k poruchám učení nebo chování“ (definice z dotazníku ATIPDPE- L, Kudláček, 2002).

Zásady výchovy tělesně a zdravotně postižených dětí a mládeže podle autorů Kábele et al. (1992):

- Zásada cílevědomosti
- Zásada spojení výchovy se životem
- Zásada výchovy v kolektivu
- Zásada vyzvedávání kladných rysů
- Zásada zřetele na individuální vlastnosti žáků
- Zásada náročnosti a úcty k osobnosti žáka
- Zásada vedoucí úlohy pedagoga (Kábele et al. 1992, p. 82-86).

1.2 Klasifikace tělesného postižení

Dětská mozková obrna (DMO)

V rámci tělesného postižení je to nejčastější onemocnění. Toto postižení centrálního nervového systému vede k poruchám volní hybnosti, parézám nebo mimovolním pohybům a nemívá progresi. DMO vzniká prenatálně, perinatálně nebo postnatálně. Vývojové malformace, infekce, oběhové poruchy a přenášení těhotenství patří do skupiny prenatálního vzniku DMO. Perinatální příčina je nejčastěji porod pomocí kleští, dále porod překotný či protahovaný. Postnatální následek je ten, který vznikne v prvním roce života miminka a mohou jí být postiženy děti nedonošené nebo ty, které prodělaly kojeneckou infekci (Kudláček & Ješina, 2013).

DMO má tři základní druhy:

- **Spastická:** vyskytuje se nejvíc, projevuje se zvýšeným svalovým napětím, silná dráždivost, svaly jsou ztuhlé. Diparéza neboli diplegie je postižení dolních končetin. Hemiparéza či hemiplegie je postižení jedné poloviny těla a postižení horních končetin je velké. Kvadruparéza neboli kvadruplegie je postižení všech čtyř končetin.
- **Diskenetická:** vyznačuje se mimovolními nekoordinovanými pohyby, často jsou ochablé a nefunkční obličejové svaly, tím je narušena komunikace.
- **Mozečková:** vyskytuje se vzácně a projevuje se sníženým svalovým napětím a opožděným lokomočním vývojem, tuto formu provází i mentální retardace (Kudláček et al., 2013).

Rozštěpy páteře

Je to další poměrně časté vrozené onemocnění. Dle Šípka et al. (2019) je spina bifida neboli rozštěp páteře onemocnění, které má počátek v době neurulace, to je období asi od 3. týdne těhotenství, kdy dochází k poruše uzávěru neurální trubice. Z oblasti negenetické může být příčinou užívání některých léků, hyperglykemie matky nebo infekční horečnaté onemocnění matky v prvním trimestru. Známe dva druhy tohoto onemocnění-spina bifida occulta a aperta. Spina bifida occulta nemusí být po narození viditelná a obsah míšního kanálu není otevřen na povrch těla. Spina bifida aperta je vada spojená s určitou formou výhřezu a je to otevřená varianta. V bederní krajině je vakovitý útvar pokrytý slabou kůží. Dle Vítkové (2006) i po chirurgické operaci, kdy je tento vak odstraněn, může i nadále provázet pacienta slabá obrna a deformace dolních končetin. Rovněž může docházet k úniku moči. Dále toto onemocnění má za následek nadměrnou tvorbu a ukládání mozkového moku. Horní část těla bývá bez abnormalit. Je důležité zachovat funkční horní končetiny a ty posilovat, aby svaly neochably. Toto onemocnění bývá dle Šípka et al.(2019) často zachyceno již v prenatálním období, kdy maminky podstupují prvotrimestrální skrínig, který doprovází UZ vyšetření a další podrobné UZ vyšetření probíhá v 18- 22 týdnu těhotenství.

Progresivní svalová dystrofie

Svalové onemocnění, které se začíná projevovat už v dětství, ale ne příliš často v pubertě nebo v dospělosti, se jmenuje svalová dystrofie. Příznakem bývá postupné ubývání svalových vláken, které se rozpadají a ztrácí. Největší progrese onemocnění bývá před nástupem do školy a v pubertě. Jestliže nemocný překoná bez velkého zhoršení období dospívání, onemocnění se potom zhoršuje jen mírně a u někoho se zpomalí na dlouhé roky. Důvodem tohoto onemocnění jsou hormonální a metabolické poruchy (Kudláček et al., 2013).

Onemocnění začíná sestupně nebo vzestupně. Vzestupný typ onemocnění se objeví nejdříve na svalstvu pánevního pletence a na bederním svalstvu a šíří se na horní část těla. Sestupná varianta onemocnění se nejprve projeví na svalstvu ramenního pletence a šíří se na horní končetiny, na svaly trupu, na svalstvo pletence pánevního až k dolním končetinám (Kudláček et al., 2013).

Rozlišujeme dva druhy duchennovu a spinání svalovou dystrofií. Podle Bálintové, Juříkové a Havlína (2019) toto onemocnění věkem postupuje a ovlivňuje délku i kvalitu

života. Duchennova svalová dystrofie je onemocnění ojedinělé, objevuje se u chlapců, bohužel příznaky se stupňují a postupně vedou k nemožnosti chůze, oslabení dechových funkcí a bohužel i k předčasným úmrtím. Spinální svalová je onemocnění dědičné, které se vyznačuje periferní hypotonií, svalovou atrofií a pozvolným ubýváním motorických funkcí. V posledních letech se zakládají nervosvalová centra, kde se týmy lékařů a odborníků věnují léčbě těchto onemocnění a snaží se o zlepšení kvality života pacientů (Bálintová et al., 2019).

Zapojení takto nemocných žáků do pohybových aktivit je dle Kudláčka (in Scherril, 2004) důležité a musí být zahájeno co nejdříve, dokud jim to zdravotní stav umožní. Díky pohybovým aktivitám mohou děti najít přátele, se kterými budou v kontaktu i při zhoršení stavu.

Ochrnutí při poranění míchy

Příčinou poranění míchy bývají úrazy při automobilových a motocyklových nehodách a taky po skocích do mělké vody (Kudláček et al., 2013). Počet nemocných s úrazovými i neúrazovými míšními lézemi se v České republice každým rokem zvýší o 250 až 300 případů. Více než polovina z těchto případů musí užívat k pohybu invalidní vozík. Podle úrovně míšního zranění, se odvíjí i počet svalů, které jsou paretické nebo plegické. Hrudní a bederní léze má za následek znemožnění aktivní hybnosti dolních končetin a z části i trupu. U krčních lézí potom dochází i k porušení hybnosti horních končetin, rozsah poškození těchto svalů je různý (Kříž & Hlinková, 2016).

Podle toho, v jaké části byla mícha poraněna, rozlišujeme dle Trojana (2004) tyto typy ochrnutí:

Poúrazová chabá paréza – částečné ochrnutí dolních končetin, následkem úrazu v místě dolní bederní páteře, osoby využívají francouzské hole, vozík je nutný k delším túrám

Poúrazová paraplegie-poranění míchy v oblasti hrudní a horní bederní páteře, ochrnutí dolních končetin je úplné, používání vozíku je nutné. Vhodné pohybové aktivity jsou- atletika, plavání, lukostřelba, basketbal a tenis na vozíku, lyžování na monoski, parahokey a další sporty.

Poúrazová kvadruplegie-ke zranění míchy došlo v oblasti krční páteře, dolní končetiny jsou úplně ochrnuté, horní končetiny jsou postiženy různě. Hybnost dolní části

rukou bývá horší, zádové a břišní svaly jsou také oslabeny. Vhodné sporty jsou stolní tenis, boccia, lukostřelba, plavání, atletika a jiné pohybové aktivity.

Poúrazové kvadraparézy-ochrnutí dolních i horních končetin je jen částečné. Je možná i chůze, záleží na rozsahu postižení Trojan (2004).

Amputace dolních a horních končetin a malformace

Amputace končetin je velice nepříjemným zásahem do života pacienta a u dětí ani nemluvě. Tento zákrok se provádí, když není jiná možnost při vážných poraněních, u nezvládnutelných infekcí s projevy ohrožující život nebo při nevyлéčitelném místním onemocnění (Kudláček & Ješina, 2013). Existuje mnoho typů protéz a ty jsou nadále zdokonalovány s vývojem nových materiálů a technologií výroby. Vhodné pohybové aktivity se odvíjejí podle typu amputace. Je to například běh, lyžování se stabilizátory, plavání, není zde potřeba vozíku. Tenis, basketbal, stolní tenis, lukostřelba, parahokej- to jsou sporty upravené při užití vozíku (Kudláček & Ješina, 2008). Kábele et al.(1992) uvádí, že je potřeba využít všech pohybových schopností, kterých jsou žáci schopni, a to reedukačních i kompenzačních. Snížení počtu amputací, zejména vysokých, je cílem nových léčebných postupů u pacientů s diabetickými defekty nebo s ischemickou chorobou dolních končetin vyššího stupně (Hájek et al., 2021).

Malformace jsou vrozené vývojové vady, kdy dojde k patologickému vyvinutí určité části těla. Nejčastěji se to týká horních a dolních končetin. Díky screeningovému vyšetření ultrazvukem se nyní již v prenatálním stádiu zachytí tyto vrozené vady.

1.3 TV žáků s tělesným postižením ve speciálním školství

Dle Kábeleho et al. (1992) je pěstovat zdravou a tělesně zdatnou mládež hlavním úkolem tělesné výchovy. Dosáhnout této mety u tělesně a zdravotně postižené mládeže je obzvláště náročné, vzhledem k jejich dočasně nebo trvale narušenému zdraví a omezeným pohybovým schopnostem. Proto je zde hlavním úkolem dosažení a zachování dobrého zdravotního stavu a případně lokomočních schopností.

Vzdělávání ve speciálních školách je určeno pro žáky, kterým běžná škola nemohla poskytnout výuku, z důvodů jeho specifických potřeb. Pokud je žák tělesně postižený a zároveň i mentálně postižený, vzdělává se podle programů určených pro tyto žáky, kde

je výuka dělena podle stupně mentálního postižení. Úroveň rozumových schopností tělesně postiženého žáka má vliv na jeho vzdělávání. Jsou vzdělávání podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP-ZV), s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (RVP ZV – LMP) nebo podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělávání základní škola speciální (RVP ZŠS) pro žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením a se souběžným postižením více vadami. TV spadá do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Dále zde patří zdravotní tělesná výchova, pohybová výchova a rehabilitační TV (Kudláček et al., 2013).

Tělesná výchova

Je určena pro žáky s malými odchylkami zdravotního stavu a jejich tělesná zdatnost se má tendenci zvyšovat. Díky TV může žák zlepšovat a množit své pohybové dovednosti a utváří si při tom vztah k pohybovým aktivitám.

Kudláček et al., (2013a) uvádí aktivity, kterými se mají naplňovat úkoly a cíle TV:

- a) Pohybové aktivity mající vliv na zdraví: uvolňovací cvičení před i po zátěži, prvky zdravotní TV, vývoj pohybových dovedností, zásady hygieny při TV.
- b) Aktivity mající vliv na výši pohybových schopností: Pohybové hry, Základy gymnastiky, Cvičení rytmická a kondiční, Základy atletiky, Turistika a pobyt v přírodě, Plavání a další činnosti
- c) Činnosti podporující pohybové učení: odlehčená pravidla pohybových her, principy slušného chování a jednání, hodnocení pohybových dovedností a další

Zdravotní TV

Zdravotní tělesná výchova je dle Kábeleho et al. (1992) vyhrazená pro oslabenou mládež, patřící do třetí zdravotní skupiny a je zde zařazena většina žáků speciálních škol. Jedná se o žáky tělesně, mentálně nebo smyslově omezené. Prvky užívané ve ZTV se přebírají ze základní TV a modifikují se dle těchto zásad: vynechávají se prvky, které žák nesmí pro svůj zdravotní stav vykonávat. Používají se cviky, které přispívají k tlumení nebo odstranění postižení, k obnovení postižených orgánů a funkcí a k celkovému zlepšení zdravotního stavu. Ve ZTV jsou užívány prvky základní tělesné výchovy, ale jsou upravovány podle těchto pravidel:

Nesmí se aplikovat cviky, které žák se SVP, vykonávat nesmí, neboť by jeho zdravotnímu stavu škodily. Aplikují se prvky, které prospívají regeneraci postižených orgánů a funkcí

a mohou zlepšit jeho celkový zdravotní stav- jsou to cvičení působící reedukačně, kompenzačně a psychorehabilitačně. Kudláček et al., (2013a) uvádí tato kompenzační cvičení realizována na základě zdravotního posudku žáka- uvolňovací, protahovací, posilovací, koordinační, dechová, relaxační a aerobní.

Pohybová výchova

Pohybová výchova je určena pro žáky s těžkým mentálním a souběžným postižením s více vadami a užívá se taktéž na speciálních školách. Aplikují se zde prvky orientované na zvládnutí základních pohybových dovedností. Žák díky těmto aktivitám rozvíjí své kognitivní schopnosti jako je paměť, koncentrace a řečové funkce. Dále přispívají k umírnění důsledků zdravotního postižení a ke zmírnění únavy a napětí. Jsou využity například pohybové hry a cvičení, rytmická cvičení, relaxační cvičení, pobyt v přírodě a plavání (Kudláček et al., 2013).

Rehabilitační tělesná výchova RTV

RTV je alternativa zdravotní tělesné výchovy, využívá se jen na základních školách speciálních. Je určena žákům s nejtěžšími formami mentálního postižení a je zde i snížena schopnost spontánního pohybu. Tyto pohybové prvky mají za úkol pozitivně ovlivnit hybnost žáků a zlepšit zdravotní stav (Kudláček et al., 2013). V rehabilitační tělesné výchově jsou zařazovány tato cvičení:

- Cviky k rozvíjení hybnosti, polohování, uvolňovací cvičení.
- Stimulace pohybu v prostoru, povzbuzení a rozvoj aktivního pohybu, chůze s pomocí, pohyb samostatný.
- Rozvoj motoriky.
- Relaxační cvičení, uvolňovací cvičení.
- Rehabilitační cvičení.

Polohování: v leže na zádech, v leže na břiše, v leže na boku- každou polohu lze různě upravovat a přizpůsobovat a lze využít molitanové válce a polštáře, smotané deky a další pomůcky. Mezi hlavní přínosy polohování je předcházení dekubitů a proleženin, podpora dýchání, vnímání vlastního těla, navození pohody a bezpečí (Zíkl, 2011).

Taktilní a vibrační stimulace: při taktilní neboli dotekové stimulaci využíváme rukou nebo jiných pomůcek a dítě tyto pohyby vnímá kůží na celém těle nebo na určitých

partiích těla. Žák díky těmto aktivitám komunikuje, může se zklidnit, relaxovat a prokrvují se stimulované partie těla (Kudláček et al., 2013).

Pasivní cvičení: aplikuje se u žáků, kteří se vůbec nepohybují nebo je jejich pohyb hodně omezený. Cvičí se s horními i dolními končetinami, s prsty na ruce i na nohou.

Hipoterapie: provádí ji fyzioterapeut se speciálním výcvikem, působí na zlepšení svalového napětí, má pozitivní vliv na držení těla v sedě, má pozitivní vliv na trup a horní končetiny, je prospěšnější pro mladší děti (Matusiak-Wieczorek et al., 2020).

1.4 Integrace, inkluze

Co je vlastně integrace a inkluze? Dle Novosada (1997) dochází díky integraci k začleňování osob se zdravotním postižením do intaktní populace. Musí být zachována vzájemná úcta a kulturní a společenské obohacování. Zapojování žáků se speciálně vzdělávacími potřebami do běžných škol se musí řídit těmito podmínkami. V prostředí, kde se bude žák nebo student vzdělávat musí být zachovávána vzájemná úcta a respekt. Jinakost nebude vnímána jako bariéra. Výuka bude realizovaná pro každého žáka a budou vytvořeny vhodné podmínky pro všechny. A tento proces je vlastně inkluze.

Dle průzkumů ve školách sledovaných Bartoňovou a Vítkovou et al. (2016) je inkluze spojována především s přístupem školy k těmto žákům a hlavně k ochotě úspěšně tyto žáky integrovat bez ohledu na míru jejich postižení. Legislativní dokumenty nyní nerozlišují pojem inkluze a integrace, neboť péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami se nyní realizuje díky podpůrným opatřením. V praxi mají prozatím tyto dva pojmy stejný význam.

Inkluze je tedy, podle Ješiny: „Hledání cest a způsobů s ohledem na specifičnost člověka. Může být chápána také jako další krok integrace“ (Ješina, 2020, p. 9)

Úmluva o právech osob (OSN, 2006) se za osoby se zdravotním postižením mimo jiné považují také osoby s dlouhodobým tělesným, duševním, mentálním nebo smyslovým postižením a členské státy jsou povinny přijmout potřebná opatření, aby se i tyto lidé mohli zapojit do všech oblastí života ve společnosti.

Většina žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se v ČR až do roku 1991 vzdělávala pouze ve speciálních školách. Formou metodických předpisů MŠMT se řídila integrace v letech 1991-2004. Ke změně došlo až po vydání zákona č. 561/ 2004 a následné vyhlášce č. 73/ 2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními

vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Žák se SVP je dle školského zákona osobou se zdravotním postižením nebo zdravotním či sociálním znevýhodněním. Dle této legislativy se žák se se zdravotním postižením přednostně vzdělává formou individuální integrace v běžné škole. Rozhodujícími ukazateli jsou potřeby žáka a možnosti školy (Ješina et al., 2012)

Dalším důležitým mezníkem inkluzivního vzdělávání v České republice je novela školského zákona č. 82/ 2015 Sb. Tato novela upravuje zákon č. 561/ 2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

V platnost vešla 1. 9. 2016. Důležitý je zejména §16, který určuje pravidla pro podporou vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálně vzdělávacími potřebami. Vysvětluje nám, kdo je dítě, žák a student se SVP a jsou zde uvedeny možnosti podpůrných opatření, které může žák využívat, dle individuálních potřeb každého jedince.

Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Podpůrná opatření se týkají těchto bodů:

- poradenská pomoc školy a školského poradenského zařízení
- úpravy organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a prodloužení délky vzdělávání o dva roky
- úpravy podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání
- použití kompenzačních pomůcek, používání speciálních učebnic a učebních pomůcek
- úpravy očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu
- využití asistenta pedagoga
- využití dalšího pedagogického pracovníka
- poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

MŠMT (2015c).

Analýza MŠMT za školní rok 2016/17 srovnává rok před inkluzí a po prvním roce platnosti novely. Na základě výsledků Štecha (2018) je potřeba změnit letitá pedagogická přesvědčení a nebát se experimentovat s didaktikou vyučování. Ke skutečné inkluzi

dojde, když budeme pružní a budeme umět reagovat na to co nefunguje a zajistíme dobré podmínky žákům se SVP, kteří byli zařazení do běžných škol.

Špatenkovou et al., (2019) byl proveden výzkum názorů rodičů na otázku „Jaké zkušenosti mají rodiče s inkluzivním vzděláváním?“

Rodiče mívají různá očekávání od inkluzivního vzdělávání, a tak mají i názory na zkušenosti s inkluzí různé. Záleží na tom, co si slibovali od přístupu školy jako takové nebo od přístupů pedagogů, asistentů pedagoga či pracovníků školského poradenského zařízení. I přesto, že se rodiče setkávali s mnoha nedostatky, vnímají inkluzi stále jako vhodnou variantu, aby bylo jejich dítě začleněno do běžné komunity lidí. Aby byla inkluze úspěšná je potřeba dobré spolupráce mezi rodiči, žákem, pedagogy a případně dalšími pracovníky škol. A právě spolupráci dospělých vidí jako základní nedostatek inkluze. Pomoc sociálního pedagoga by neměla být pouze pro děti, ale také pro rodiče a ostatní aktéry inkluze (Špatenková et al., 2019).

1.5 Inkluzivní TV, integrace TV žáků s tělesným postižením

Je potřeba mít na paměti tato čtyři pravidla, která uvádějí Kudláček a Ješina (2008) a v tomto probíhajícím systému inkluzivního školství jsou Ješinou et al. (2020) doplněny o další dvě:

- Aktivity musejí být pro všechny žáky bezpečné!
- Aktivity musejí být smysluplné!
- Ne každá aktivita je vhodná pro všechny stejně!
- Žáci nesmějí trpět pocitem ochuzení z důvodu společného vzdělávání se žákem se SVP!
- Povinností pedagoga v konkrétní třídě je vzdělávat všechny žáky!
- Pokud se pedagog necítí být pro konkrétní činnost v inkluzivní TV kompetentní, pak musí využít odborné spolupráce nebo sebevzdělávání.

(Ješina et al., 2020, p. 101)

Kudláček a Ješina (2008) uvádí, že integrace v TV znamená společnou účast žáků s postižením i bez postižení ve školní tělesné výchově. Aby integrace byla úspěšná musí učitel TV provést úpravy v pedagogice, didaktice a osnovách. Jedině tak, mohou všichni žáci zvládnout vyučovací jednotky TV a budou se cítit jistě a spokojeně. Je možnost zvolit různé varianty pomoci těmto žákům, mezi které patří například využití asistenta

pedagoga, použití kompenzačních pomůcek, vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, využití asistenta pedagoga, snížení počtu žáků ve třídě. Vše, co je zde uvedeno je třeba využívat, aby byl proces integrace úspěšný. Integraci nejvíc brání stavební bariéry, ale postoje pedagogů k této společné formě vzdělávání hrají také důležitou roli. Pedagogové, kteří ve společném vzdělávání nefandí a už dopředu hlásají, že díky začlenění žáka na vozíku se nebude moci věnovat jiným žákům a Ti nejspíš na integraci nepřistoupí (Kudláček & Ješina, 2013).

Dalším problémem je neúčast žáků s tělesným postižením v hodinách TV, kdy tito žáci mívají potvrzení lékaře, že pro ně není TV vhodná a rodiče a vedení školy si stejně nepřejí, aby bylo dítě do běžné výuky TV integrováno. Dle Kudláčka a Ješiny (2013) je ovšem toto počínání porušování jejich práv na vzdělání.

Pro integrované žáky se upravuje didaktika předmětů, aby vyhovovala výuka všem žákům, a tak by tomu mělo být i v tělesné výchově a v ostatních pohybových aktivitách pořádaných školou. Je chyba vnímat TV jako druhořadý a téměř dobrovolný předmět. Úprava didaktiky tělesné výchovy pro žáky méně pohybově nadané a s menšími zdravotními omezeními není novinka a už dávno je pedagogicky praktikována. TV je pro všechny, ale ne na stejné úrovni (Ješina et al., 2020).

Ješina et al. (2020) uvádí, že k naplnění těchto cílů by postačovalo, kdyby byly dodrženy následující tři na sebe navazující kroky:

- požadovat od registrujících lékařů podrobnější informace o zdravotních rizicích spojených se zapojením konkrétního žáka do školní TV a nespokojovat se s pouhým vyjádřením zdravotní nezpůsobilosti či způsobilosti s nedostatečně definovanou podmínkou
- na základě získaných informací vytvořit individuálně vzdělávací plán (IVP) či plán pedagogické podpory (PIPP), které při zohlednění individuality žáka umožní naplnění vzdělávacích cílů školní TV, ať již samostatně, nebo ve spolupráci s externími spolupracujícími subjekty
- ve spolupráci se školským poradenským zařízením, případně dalšími spolupracujícími subjekty, vytvořené plány realizovat, včetně vstupních a výstupních diagnostik s respektem k individuálním potřebám žáka se speciálně vzdělávacími potřebami (SVP) i celé třídy, zejména pak vytýčeným výukovým cílům. (Ješina et al, 2020, p. 17)

Ve druhém kroku byl zmíněný IVP, který je důležitý pro začlenění žáka se SVP do výuky v běžné ZŠ. Na IVP by se měli podílet vyučující, výchovný poradce, speciální

pedagog i rodiče žáka. IVP by měl vždy obsahovat-čeho chceme dosáhnout, jaké využijeme podpůrná opatření, jaké speciálněpedagogické postupy budeme používat, jaké cíle si nastavíme v jednotlivých vyučovacích předmětech, jakým způsobem bude probíhat komunikace s rodiči, jak budeme žáka hodnotit ((Ješina et al., 2012).

Ješina a Kudláček (2012) upravili do podmínek našeho školství stupně podpory v ATV.

a) Integrace bez podpory a bez modifikace obsahu.

Postižení žáka nevyžaduje úpravu didaktiky ani podmínek a pedagog nemusí mít žádné zvláštní specifické schopnosti k vedení hodin TV.

b) Integrace s úpravou obsahu a podmínek.

Integrace žáka vyžaduje úpravu vedení školní TV, učitel pozměňuje obsah plánů TV, ale intaktní žáci nesmí pocítit dopad těchto opatření. Učitel například stanoví jeden cíl, ale je změněna náročnost a úroveň.

c) Integrace s využitím peer tutorů.

Jedná se o spolupráci mezi žáky se SVP a jejich spolužáky. Ze spolužáka se stává na základě instrukcí učitele pomocný pedagogický pracovník z řad vrstevníků, ti jsou si bližší svými názory, jednáním a vystupováním. Využití peer tutora se uplatňuje především ve škole, kde nemají dostatečný počet asistentů pedagoga (Kudláček et al., 2013). Ješina a Kudláček (2012) doporučují peer tutorů obměňovat dle potřeby tak, aby byly naplněny plány v TV. Peer tutorem se může stát i žák jiné třídy nebo starší spolužák, což je organizačně náročnější. Pro oba aktéry je tato činnost přínosem, pro žáka se SVP jde o fyzickou i psychickou podporu od spolužáka, kterému se nabízí smysluplná činnost a odnáší si do života důležité morální vlastnosti a sociální citění.

d) Integrace s využitím asistenta pedagoga.

Dle zákona 561/ 2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) může škola využít podporu asistenta pedagoga. Tento zákon byl upraven později i vyhláškou o vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných č. 27/ 2016 Sb. Asistent pedagoga je významná pozice a může mít velký vliv na integraci žáka, neboť může bránit otevřené komunikaci mezi žákem s postižením a jeho spolužáky. Dále je velmi důležité, aby si spolu dobře vycházeli učitel TV a asistent, což může být někdy problém.

e) Kombinované formy výuky.

Mohou být využity různé varianty ATV, s asistentem pedagoga i bez něj. Zde se neklade důraz na integrovanou TV, protože do této formy výuky zařazujeme žáky

s těžkým zdravotním postižením. Pohybové aktivity jsou vykonávány segregovaně nebo paralelně. Pohybová aktivita, kterou žák s postižením vykonává v jinou dobu nebo s jinou náplní je činnost segregovaná. Pokud je pohybová aktivita uskutečňovaná ve stejném období nebo má-li stejnou náplň a cíl, jde o činnost paralelní.

Kombinované formy výuky bez podpory

- žák s postižením sám upraví aktivitu, aby vyhovovala i jemu, nebo modifikaci učiní učitel TV/ ATV.

Kombinované formy výuky s podporou

- žák s postižením navštěvuje běžnou TV/ATV nebo využívá formu výuky individuální nebo souběžnou ATV s ostatními podle náplně vyučovací hodiny.

f) Spolupráce s organizacemi v komunitě školy nebo žáka

Tuto možnost využívají žáci s těžkým zdravotním postižením nebo těžkým onemocněním a nepovedlo se zařadit tyto žáky do společné formy TV. Žák je integrován do běžné ZŠ a jeho výuka probíhá v této škole, ale TV/ATV se účastnit nemůže, protože mu nebyly vytvořeny vhodné podmínky, tento žák absolvuje některé vyučovací jednotky v domě dětí a mládeže, kde je organizován sportovní kroužek pro všechny. Výuka tedy probíhá kombinovanou formou z části ve škole a zčásti v jiné organizaci nebo pouze v jiné organizaci v místě bydliště.

g) Další výuka segregovaného charakteru

Tato varianta se využívá v případě, že škola nemá vytvořeny podmínky pro zařazení žáka s postižením do výuky TV/ATV. Spolupracuje tak s jinými subjekty školními i mimoškolními, především se školami pro žáky se SVP. Například žák s autismem se účastní všech předmětů v běžné škole, ale TV absolvuje ve škole pro žáky s autismem.

Mezi hlavní příčiny neúspěšné integrace do školní TV patří dle Kudláčka (2013):

- negativní postoj k integraci a nekompetentnost pedagogů TV
- škola není bezbariérová, nedostatek kompenzačních pomůcek
- asistenti pedagoga nejsou plně kompetentní a nemají zkušenosti v oblasti asistence v TV
- učitelé TV nevědí o možnosti poradenství v oblasti TV

1.6 Pedagog, asistent tělesné výchovy, konzultant APA

Učitel aplikované tělesné výchovy/tělesné výchovy

Příprava pedagogických pracovníků je jak uvádí Ješina et al. (2012) velice důležitá, obzvlášť nyní, kdy integraci podporují i legislativní normy a vyhlášky. Učitel ATV/ TV má umět dle Ješiny et al. (2020) monitorovat potřeby integrovaného žáka se SVP, znát názory kolegů na integraci žáka se SVP do hodin TV, umět vytvořit metodiku a podmínky pro společné vzdělávání, komunikovat srozumitelně pro všechny svěřence, mít přehled o chování všech žáků a umět vyřešit případné nedostatky, vést si poznámky o zvládnutí integrace žáků a o naplňování cílů IVP, umět brát na zřetel názory odborníků zabývajících se ATV a inkluzivním vzděláváním, spolupracovat komunikovat s rodiči žáků. Učitel má za úkol vzdělávat a výchovně působit na žáky a je třeba mít na paměti, že je pedagog pro všechny žáky a nemůže upřednostňovat jen jednoho žáka. Příprava nastávajících učitelů TV se nevěnuje vzdělávání v oblasti komunikačních a sociálních schopností a umění zvládat stresové situace.

Učit TV/ ATV může ten, kdo vystudoval obor učitelství v magisterské etapě nebo dvouoborové studium učitelství TV a speciální pedagogiky nebo vystudoval obor ATV na úrovni magisterské (Kudláček & Ješina, 2008).

Asistent pedagoga v TV/ATV

Asistent pedagoga patří mezi pedagogické pracovníky, jejichž práce je financována ze státního rozpočtu a jeho zaměstnavatelem je škola nebo vzdělávací instituce. Využití profese asistenta pedagoga je jedno z podpůrných opatření pro vzdělávání žáků se SVP. Role asistenta pedagoga je pomáhat při organizaci vzdělávacích procesů ve třídě či studijní skupině, kde plní roli asistenta žákovi nebo žákům se SVP (Hájková, Kvetonová, Němec, & Němec, 2019). Tato pozice byla právně ukotvena legislativními změnami v roce 2004 (zákon č. 563/2004 Sb.) jako varianta podpory při vzdělávání žáků se SVP (Ješina et al., 2012). K větší změně pedagogické asistence však přispěla až vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kde je v § 5 hlavní činnost asistenta pedagoga vymezena jako pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci s žáky a zákonnými zástupci, při adaptaci žáka na školní prostředí, při výuce a přípravě na ni, u žáků s těžkým zdravotním postižením pomoc při sebeobsluze a pohybu během vyučování a školních akcích (vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků nadaných). Pracuje pod vedením učitele a oba spolupracují na společném úkole (Ješina et al., 2020).

Bohužel na vzdělávání asistentů pedagoga pro potřeby školní TV se neklade důraz. Zde mnohdy záleží na postojích asistenta a pokud je empatický a sport je mu blízký, tak spolu s učitelem TV zapojí žáka dle jeho individuálních potřeb (Ješina et al., 2012).

S rozvojem inkluzivního vzdělávání v České republice roste počet asistentů pedagoga. Dle výzkumů Hájkové et al. (2019) je třeba klást důraz na přípravu asistentů pedagoga a je třeba vytvořit normativní rámec pro jejich kompetence a profesní standardy, které v ČR stále chybí.

Konzultant APA

Aby byl proces integrace do TV úspěšný je potřeba myslet na podporu pedagogickým pracovníkům a jedna z možností je využití konzultanta APA. Žádaná pomoc se dle Ješiny (2020) týká podpůrných opatření, například vypracování IVP nebo konzultací ohledně plánů pedagogické podpory, spolupráce při plnění IVP, vypracování metodických materiálů a taky školení asistenta pedagoga. Konzultanti rovněž komunikují s rodinou integrovaného žáka, které pak poskytují kontakty na organizace volnočasových aktivit a na organizace pomáhající žákům se SVP. Je potřeba změnit přístup v systému podpory v oblasti TV a pohybových aktivit žáků se SVP. Do tohoto procesu by měli být zapojováni odborní konzultanti APA a ti následně spolupracovat se školou, zákonnými zástupci a s poradenským pracovištěm.

Dle Ješiny (2020) by měl konzultant APA znát například požadavky žáků se SVP, umět vytvořit obsah TV pro všechny žáky, navrhnout osnovy pro společné vzdělávání, nastavit vhodné podmínky pro společné vzdělávání, uzpůsobit náplň výuky pro všechny, zvolit vhodný způsob komunikace, vyhodnocovat výsledky a cíle IVP a znát zpětnou vazbu k podpůrným opatřením.

Katedra APA nyní pořádá semináře a školení a spolupracuje s určitými školami a školními zařízeními a v nich vznikají centra pro toto vzdělávání. Školení jsou učená pro učitele TV.

1.7 Postoje

Postoje učitelů k inkluzivnímu vzdělávání

Postoje učitelů k inkluzivnímu vzdělávání jsou podle Bartoňové et al. (2016) různorodé a jsou ovlivněny mnoha faktory. Například záleží na tom, jaké znalosti o

inkluzi mají a jak inkluzi chápou. Dále jejich postoje závisí na osobní zkušenosti se vzděláváním žáků se SVP, kterou mají z praxe, a to má vliv na jejich emoční postojovou složku. Baloun a Válková (2017) uvádí ve své studii, že důležitým bodem pro integraci jsou vhodné postoje příslušné části obyvatel k osobám s postižením. Pro sociální vývoj jsou důležité taky postoje učitelů a vychovatelů.

Podle studie Strakové, Simonové a Friedlaenderové (2019) se ukázalo, že postoje učitelů ke společnému vzdělávání se během posledních šesti let změnily bohužel k horšímu. Stále více pedagogů vidí jako cestu pro lepší vzdělávání diferenciaci. Asi u pětiny tázaných učitelů se ukázalo, že jejich postoj je nevyhraněný, a tak se v budoucnu zařadí do skupinky pro-inkluzivní nebo proti-inkluzivní. Ve většině se přiklání ke speciálnímu vzdělávání.

Postoje veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání

Výzkum Bartoňové et al. (2016) na postoje veřejnosti k typům postižení ukázal, že veřejnost nejméně akceptuje integraci osob s poruchami chování a mentálním postižením a naopak pozitivně přijímají inkluzi žáků s tělesným postižením. Výzkum také říká, že lidé s nižším vzděláním mají méně pozitivní postoj k inkluzivnímu vzdělávání osob s tělesným nebo smyslovým postižením. Zlepšit postoje k inkluzi by mohl častější kontakt s osobami s postižením.

Studie Strakové et al. (2019) ukázala, že polovina respondentů vzdělávání žáků se SVP v běžných školách podporuje, ale nejsou dostatečně informováni co je společné vzdělávání. Dále z tohoto výzkumu vyplývají obavy, že díky žákům s postižením, budou žáci bez SVP zpomalováni ve výuce a obávají se trápení žáků se SVP v běžné ZŠ. Veřejnosti je potřeba poskytnout materiály o inkluzivním vzdělávání.

Postoje rodičů k inkluzivnímu vzdělávání

Dle výzkumů Špatenkové et al. (2019) se mnoho rodičů domnívá, že kladný výsledek inkluzivního vzdělávání se odvíjí od postojů, ochoty a zájmů jednotlivých zaměstnanců školy, školských poradenských zařízení a vzájemné komunikaci a spolupráci. Takže je to vlastně otázka náhody, na jakého pedagogického pracovníka máme štěstí, zdali je pro-inkluzivní nebo proti-inkluzivní.

Jak ukázaly studie, postoje rodičů se odvíjí od jejich postavení ve společenském měřítku, podle vzdělání a dle osobní zkušenosti s inkluzivním vzděláváním (Straková et al., 2019). Tatáž studie uvádí, že třetina tázaných neví, co je to inkluze, ale mají zájem to

vědět. Třetina dotazovaných si myslí, že je inkluze zařazování dětí s postižením do běžných škol a jen necelá desetina si myslí, že jde o úpravy, které jsou cílené ke vzdělávání žáků s postižením. Z tohoto můžeme odvodit, že kampaň pro seznámení veřejnosti s inkluzí nesplnila svůj cíl.

2 CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je zjistit jaké jsou postoje učitelů základních škol k integraci žáků s tělesným postižením a tělesným znevýhodněním do tělesné výchovy na Novojičínsku.

Dílčí cíle

- 1) Analyzovat jaké zkušenosti a postoje mají učitelé tělesné výchovy k integraci žáků s tělesným postižením a tělesným znevýhodněním
- 2) Analyzovat jaké faktory společnému vzdělávání brání.
- 3) Analyzovat, zda se učitelé tělesné výchovy cítí být kompetentní vyučovat žáky s tělesným postižením a znevýhodněním.

Výzkumné otázky

- Jak vnímají učitelé společné vzdělávání a jaká z toho plynou pozitiva či negativa odvozená na základě výzkumných otázek?
- Jaké negativní faktory brání úspěšnému inkluzivnímu vzdělávání?
- Cítí se učitelé dostatečně připraveni a kompetentní vyučovat společně žáky bez speciálně vzdělávacích potřeb a žáky s tělesným postižením a znevýhodněním?

3 METODIKA

Pro tuto bakalářskou práci byl použit dotazník ATIPDPE (Kudláček, 2002), který v roce 2019 upravila Žabčíková a Ješina. Pro zpracování otazníku byli záměrně vybíráni pouze učitelé tělesné výchovy. Nyní popíšu dotazník a metodiku sběru dat.

3.1 Dotazník ATIPDPE – L

Tento dotazník se týká postojů učitelů tělesné výchovy k integraci žáků s tělesným postižením a znevýhodněním do školní TV.

V úvodu dotazníku jsou popsány obecné pokyny k vyplňování. Na konci stránky je uvedena poznámka, že všechny odpovědi tohoto dotazníku jsou zcela anonymní.

Část I. V tělesné výchově můžete mít kromě žáků bez speciálně vzdělávacích potřeb také žáky něčím odlišné.

Tato část definuje termín žák s tělesným postižením, žák s tělesným znevýhodněním a kdo jsou žáci bez speciálně vzdělávacích potřeb. Zdali těmto pojmům tázaný rozumí označí v první tabulce.

Část II. Výchovně vzdělávací proces v TV.

Zde jsou uvedeny definice pojmu „začlenění žáků“. Proband má označit, zdali tomuto pojmu rozumí.

Část III. Nyní můžete přistoupit k odpovědím týkajících se vašich názorů a přesvědčení.

Zde může proband vyjádřit a napsat svůj názor na „společné vzdělávání v TV“.

A poté již následují hlavní části dotazníků, které jsou rozděleny na tyto oddíly:

A. Jaký výsledek přinese společné vzdělávání – představy o chování, vnitřní přesvědčení (12 otázek).

B. Jak vnímají učitelé názory okolí na společné vzdělávání – normativní přesvědčení, vnímání sociálního tlaku (7 otázek).

C. Faktory a okolnosti, které mohou začlenění žáků s tělesným postižením a znevýhodněním usnadnit nebo znesnadnit – řídicí přesvědčení, kontrolní přesvědčení (8 otázek).

Likertova sedmi stupňová škála, byla použita u všech oddílů tohoto dotazníku a 1 je nejnižší a 7 nejvyšší skóre.

Závěr dotazníku:

E. Otázky týkající se studia, praxe ve školní TV, délky praxe, kompetence a osobních zkušeností se žáky se SVP

3.2 Sběr dat

V listopadu 2020 jsem si vytiskla dotazníky a udělala si vlastní harmonogram týkající se předávání dotazníků a vytipovala jsem si školy a pedagogy, které oslovím. Rozhodla jsem se oslovit pedagogy, které znám osobně nebo, které jsem poznala při docházce mých dětí na Základní školy a případně jejich známé. Když jsem tyto varianty vyčerpala, oslovila jsem i ředitele jiných škol v mém okolí. Jelikož v době předávání a sbírání dotazníku byly školy uzavřené díky Covidovým hygienickým opatřením, musela jsem předání nejdřív domluvit telefonicky. Poté jsem osobně dotazník předala a poskytla základní informace k vyplnění a domluvila se na termínu, kdy si vyplněný dotazník převezmu. Myslím, že tento osobní kontakt byl velice působivý a já si následně vyslechla i osobní názory na vyplňování dotazníku a taky osobní pohled na společné vzdělávání. V závěru práce některé názory uvedu. Podmínkou byla škola v okrese Nový Jičín a pedagog musel vyučovat tělesnou výchovu na 1 nebo 2 stupni ZŠ. Samotný sběr dat probíhal tedy od prosince 2020 do poloviny dubna 2021. Při předávání dotazníků jsem přikládala i informovaný souhlas s účastí na výzkumu.

Poté jsem dotazníky zkontrolovala, zdali nechybí některé údaje. Následně jsem si dotazníky připravila ke statistickému zpracování.

3.3 Charakteristika výzkumného souboru

Do výzkumu jsem zařadila 30 probandů, z nichž je 22 žen a 8 mužů. Jsou to učitelé TV ze 16 škol na Novojičínsku, včetně větších měst ZŠ Nový Jičín, ZŠ Kopřivnice, ZŠ Frenštát pod Radhoštěm a ZŠ Bílovec. Rozdala jsem 32 dotazníku a vráceno bylo 30, což odpovídá počtu, který jsem si stanovila pro svoji práci.

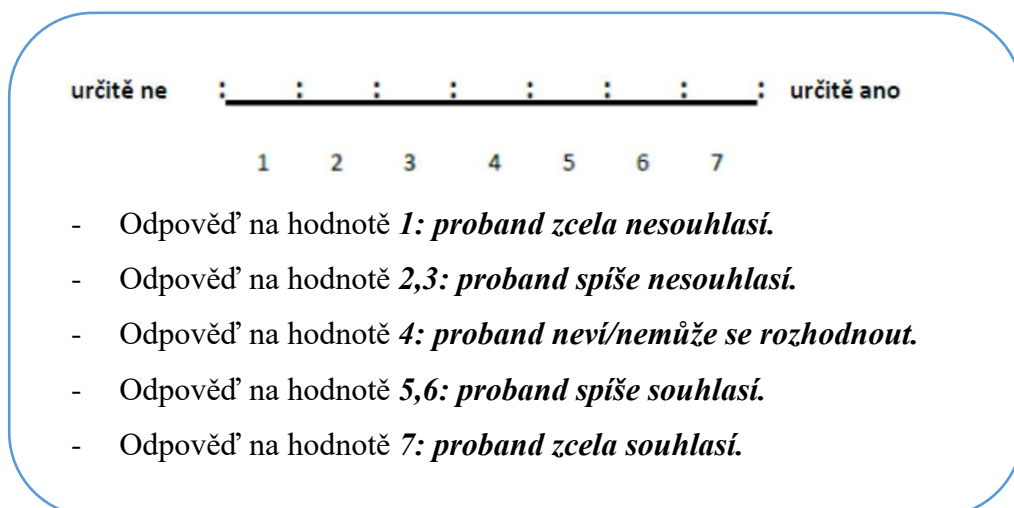
Na 1. stupni učí 19 učitelů a na 2. stupni 11 učitelů. Dále jsem zjistila, že 13 dotazovaných má věk do 40 let a 17 nad 40 let. Délka praxe je u 11 dotazovaných do 10 let, u 19 nad 10 let.

Pro zpracování výsledků jsem si připravila tabulky do, kterých jsem zapisovala údaje respondentů. Poté jsem hodnoty zpracovala do tabulek a grafů ve Wordu. Výsledky jsou počítány v procentech a číselných hodnotách.

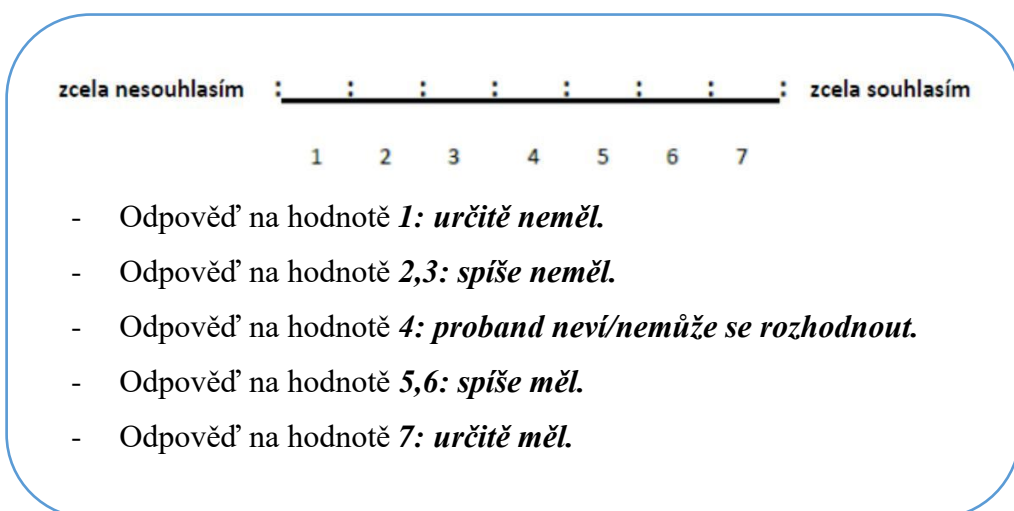
4 VÝSLEDKY

V této kapitole uvádím výsledky mého výzkumu.

Zde jsou uvedeny vzory interpretace výsledků hlavní části dotazníku (Obrázek 1, 2).

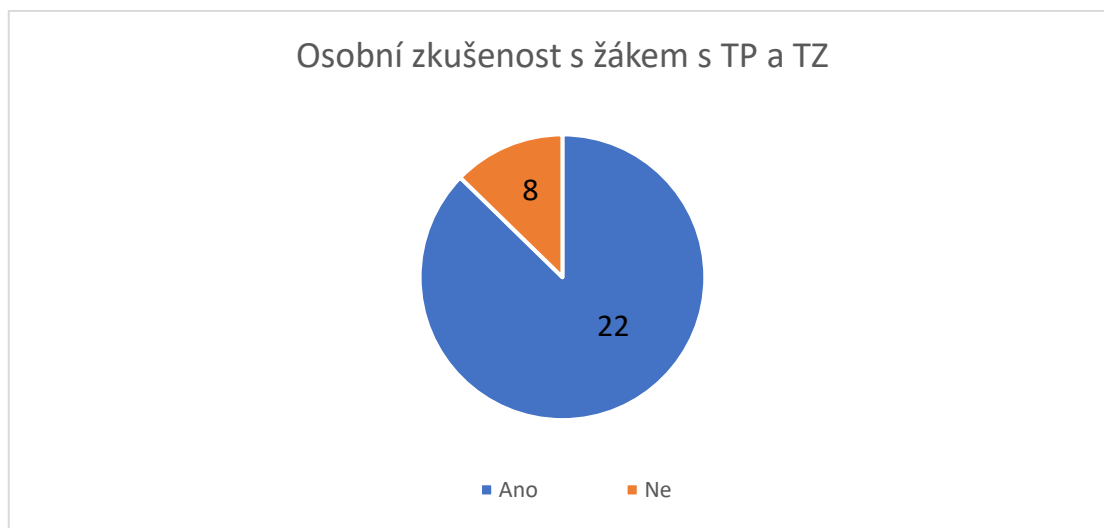
Obrázek 1 – Ukázka interpretace 1

Obrázek 2- Ukázka interpretace 2

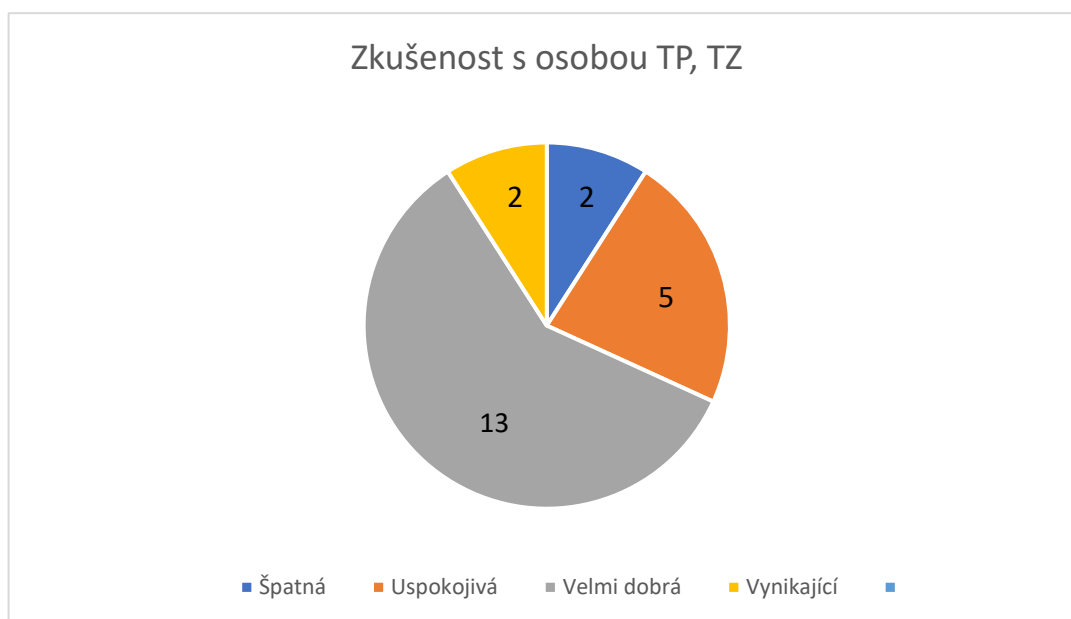
4.1 Studium a praxe ve školní tělesné výchově

Nejdříve jsem se věnovala otázkám ze závěrečné části, které se týkají studia a praxe. Poté otázce, která je zařazena do úvodní části dotazníku: „Jestliže budou ve třídě žáci s tělesným postižením (TP) a tělesným znevýhodněním (TZ), jsem rozhodnut/a tyto žáky společně vzdělávat do hodin TV“. Uvádím zde grafy k těmto jednotlivým otázkám.

Graf 1 - osobní zkušenost s osobou s TP nebo s TZ

Osobní zkušenost s osobou s TP nebo TZ má 22 to je 87 % respondentů, a 8 nemá žádnou zkušenost to je 13 % respondentů (Graf 1).

Graf 2 - osobní hodnocení zkušenosti s osobou TP nebo TZ

Respondenti, kteří mají zkušenost dále odpovídají na osobní hodnocení této zkušenosti s osobou s TP nebo TZ. Špatnou zkušenost mají 2 respondenti 9 %. Uspokojivou zkušenost má 5 respondentů 23 %. Velmi dobrou zkušenost má 13 respondentů 59 %. Vynikající zkušenost mají 2 respondenti 9 %.

Graf 3 - integrovaní žáci ve Vaší škole

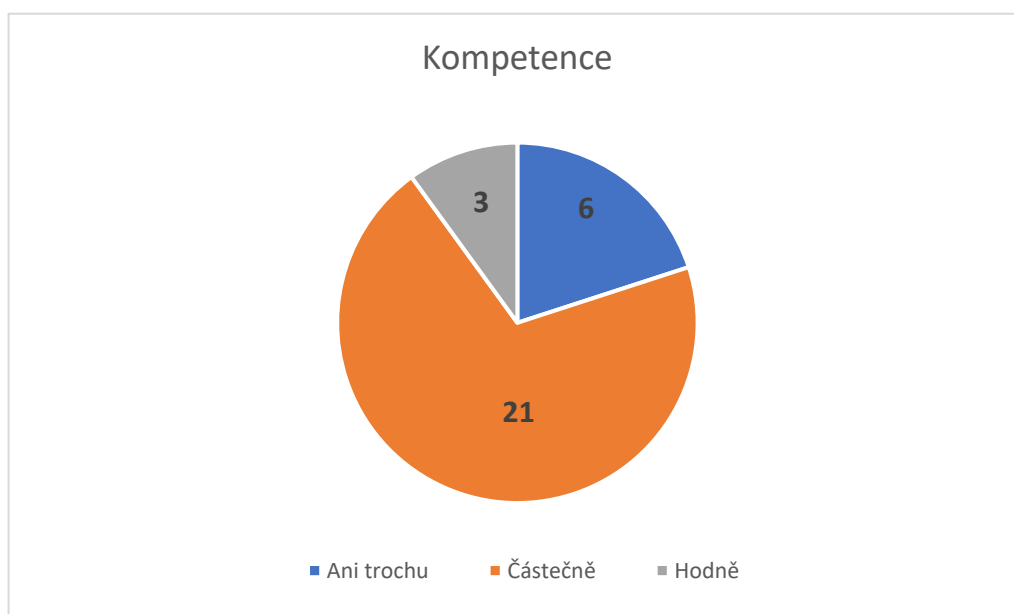
14 respondentů 48 % má a 15 respondentů 52 % nemá ve své škole integrované žáky s TP nebo TZ a jedna odpověď není započítána (dotazovaná je nyní na MD) (Graf 3).

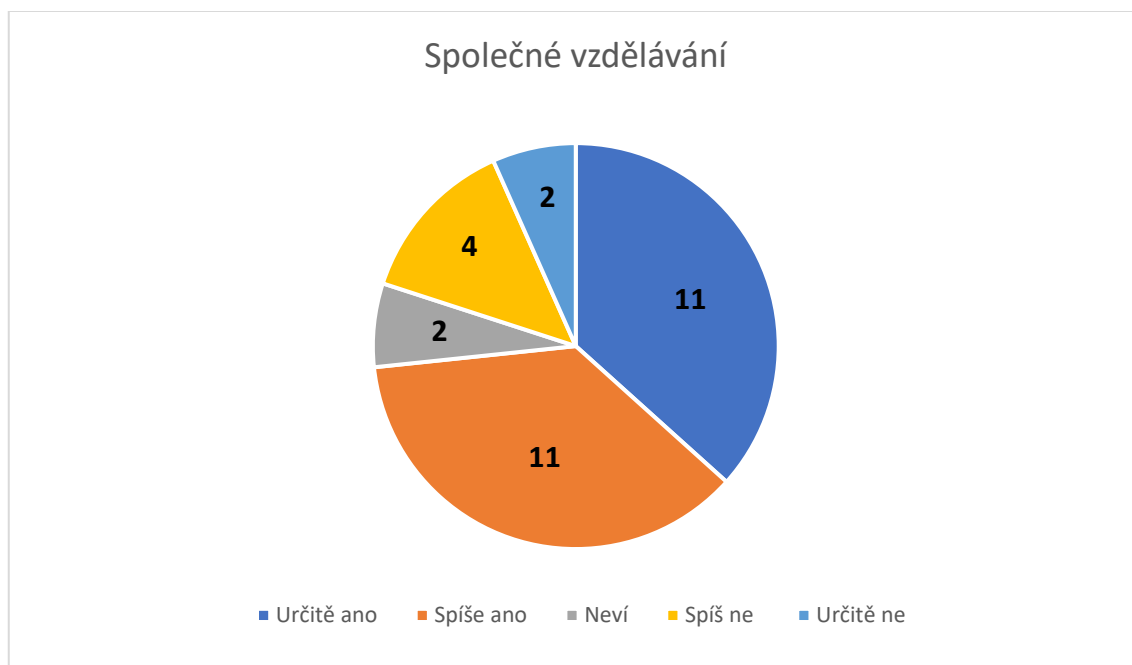
Graf 4 - účast na kurzu

Kurzu či školení věnovanému tělesné výchově osob s TP a TZ se účastnilo pouze 5 respondentů 17 % a 25 respondentů 83 % se nikdy nezúčastnilo (Graf 4).

Graf 5 - kompetence k výuce

Na otázku, zdali se cítí v současnosti kompetentní vyučovat žáky s TP nebo TZ odpověděli respondenti takto: Ani trochu - 6 to je 20 % respondentů. Částečně - 21 to je 70 % respondentů. Hodně - 3 to je 10 % respondentů (Graf 5)

Na otázku, jestliže budou ve třídě žáci s tělesným postižením (TP) a tělesným znevýhodněním (TZ), jsem rozhodnut/a tyto žáky společně vzdělávat do hodin TV, odpověděli respondenti takto.

Určitě ano odpovědělo 11 dotázaných, 37 %.

Spíše ano odpovědělo 11 dotázaných, 37 %.

Neví, jestli jsou rozhodnutí pro společné vzdělávání 2 dotázaní, 7 %.

Spíš nebudou společně vzdělávat 4 dotázaní, 13 %.

Určitě nebudou praktikovat společné vzdělávání 2 dotázaní, 7 % (Graf 6).

4.2 Vnitřní přesvědčení učitelů

Jaký výsledek přinese společné vzdělávání – představy o chování, vnitřní přesvědčení. Tato část obsahuje 12 otázek.

č	<i>Tvrzení</i>	<i>Zcela nesouhlasí</i>	<i>Spíše nesouhlasí</i>	<i>Nemůže se rozhodnout</i>	<i>Spíše souhlasí</i>	<i>Zcela souhlasí</i>
1	Společným vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV se žáci bez SVP naučí jednat s osobami s TP a TZ	0	2	4	11	13
2	Společné vzdělávání žáků s TP a TZ v hodinách TV bude znamenat větší náročnost na vedení a organizaci hodin TV	0	0	0	3	27
3	Při SVP žáků s TP a TZ do hodin TV se žáci naučí pomáhat druhým	0	0	3	15	12
4	SVP žáků s TP a TZ do mých hodin TV bude klást větší nároky na přípravu hodiny	0	1	1	6	22
5	SVP žáků s TP a TZ do mých hodin povede obecně ke zvýšení tolerance u žáků	0	1	5	15	9
6	SVP žáků s TP a TZ do hodin TV bude mít pro žáky s TP a TZ pozitivní vliv na vývoj jejich osobnosti	0	1	6	12	11
7	Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV budou žáci s TP a TZ v hodině TV diskriminováni	5	13	3	9	0
8	Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV žáci s TP a TZ zpomalí výuku v mé školní TV	0	5	4	13	8
9	Společným vzdělávání žáků s TP a TZ hodin TV povede k větší informovanosti mých žáků o osobách s postižením	0	0	0	14	16
10	Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV se žáci naučí vzájemně spolupracovat.	0	1	1	19	9
11	Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV budou žáci bez SVP v hodině TV diskriminováni	8	4	3	10	5
12	Společným vzdělávání žáka s TP a TZ do hodin TV povede ke snížení kvality těchto hodin	10	7	2	8	3

Tabulka 1- Jaký výsledek přinese společné vzdělávání – představy o chování, vnitřní přesvědčení

1) *Společné vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV se žáci bez SVP naučí jednat s osobami s TP a TZ.*

S tím, že se žáci bez SVP naučí jednat se žáky s TP a TZ zcela souhlasí 13 respondentů, 11 spíše souhlasí, 4 se nemůžou rozhodnout a 2 spíše nesouhlasí.

2) *Společné vzdělávání žáků s TP a TZ hodin TV bude znamenat větší náročnost na vedení a organizaci průběhu hodin TV.*

S větší náročností při společném vzdělávání zcela souhlasí 27 respondentů a 3 spíš souhlasí. Zde se respondenti téměř shodovali v názoru na větší náročnost.

3) *Při SVP žáků s TP a TZ do hodin TV se žáci naučí pomáhat druhým.*

S tvrzením, že se žáci při SVP naučí pomáhat druhým zcela souhlasí 15 respondentů, 12 spíše souhlasí a 3 jsou nerozhodní k tomuto tvrzení.

4) *SVP žáků s TP a TZ do mých hodin TV bude klást vysoké nároky na přípravu hodiny.*

S tvrzením, že SVP žáků s TP a TZ do hodin TV bude klást vyšší nároky zcela souhlasí 22 respondentů, 6 spíš souhlasí, jeden si není jistý a jeden spíš nesouhlasí s tímto tvrzením. Zde je také velká shoda v odpovědích.

5) *SVP žáků s TP a TZ do mých hodin TV povede obecně ke zvýšení tolerance u žáků.*

S tvrzením, že SVP povede ke zvýšení tolerance zcela souhlasí 15 respondentů, 9 spíše souhlasí, 5 se nemůže rozhodnout a 1 spíš nesouhlasí.

6) *SVP žáků s TP a TZ do hodin TV bude mít pro žáky s TP a TZ pozitivní vliv na vývoj jejich osobnosti (například sebevědomí, společné vzdělávání atd.).*

S tímto tvrzením zcela souhlasí 12 respondentů, 11 spíše souhlasí, 6 neví a 1 spíš nesouhlasí.

7) *Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV budou žáci s TP a TZ v hodině TV diskriminováni.*

S tímto tvrzením spíše nesouhlasí 13 respondentů, 9 spíše souhlasí, 5 zcela nesouhlasí a 3 neví, jestli budou žáci diskriminováni.

8) *Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV žáci s TP a TZ zpomalí výuku v mé školní TV.*

Se zpomalením výuky zcela souhlasí 8 respondentů, 13 spíše souhlasí, 4 neví, 5 spíše nesouhlasí.

9) *Společném vzdělávání žáků s TP a TZ hodin TV povede k větší informovanosti mých žáků o osobách s postižením.*

S tímto tvrzením zcela souhlasí 16 respondentů a 14 spíše souhlasí. Zde se také setkaly podobné názory na toto tvrzení.

10) *Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV se žáci naučí vzájemně spolupracovat.*

S tímto tvrzením zcela souhlasí 19 respondentů, 9 spíše souhlasí, 1 neví a jeden spíše nesouhlasí.

11) *Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV budou žáci bez SVP v hodině TV diskriminováni.*

S tímto tvrzením spíše souhlasí 10 respondentů, zcela nesouhlasí 8, zcela souhlasí 5, spíše nesouhlasí 4 a 3 neví.

12) *Společném vzdělávání žáka s TP a TZ do hodin TV povede ke snížení kvality těchto hodin.*

S tímto zcela nesouhlasí 10 respondentů, což je nejvíce, 8 spíše souhlasí, 7 spíše nesouhlasí, 3 zcela souhlasí, 2 respondenti neví.

4.3 Vnímání sociálního tlaku

Jak vnímají učitelé názory okolí na společné vzdělávání, jak reagují na názory svých kolegů a odborníků, nechají se ovlivnit? Tato část obsahuje 7 otázek a týká se normativního přesvědčení a vnímání sociálního tlaku.

Č	<i>Tvrzení</i>	<i>Určitě neměl</i>	<i>Spíš neměl</i>	<i>Neví</i>	<i>Spíš měl</i>	<i>Určitě měl</i>
1	Většina učitelů TV si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do mé školní TV.	0	7	12	6	5
2	Ostatní učitelé si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV. začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.	3	3	9	11	4
3	Odborní pracovníci (např. lékaři, psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci atd.) si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.	2	0	5	15	8
4	Rodiče žáků s TP a TZ si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.	2	0	8	13	7
5	Rodiče žáků bez SVP si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.	2	11	8	7	2
6	Většina žáků bez SVP si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.	2	7	12	8	1
7	Vedení na většině škol si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.	2	1	6	18	3

Tabulka 2 - Jak vnímají učitelé názory okolí na společné vzdělávání

1) *Většina učitelů TV si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do mé školní TV.*

Většina učitelů 12 si není jistých nebo neví, jestli má zařadit žáka s TP nebo TZ do TV. Že tyto žáky spíš nemám zařadit si myslí 7, spíš mám 6 a určitě mám 5.

2) *Ostatní učitelé si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.*

Nejvíce učitelů 11 si myslí, že bych spíš měl tyto žáky zařadit do TV, 9 neví, 4 si myslí, že určitě mám, 3 určitě nemám a 3 spíš nemám.

3) *Odborní pracovníci (např. lékaři, psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci atd.) si myslí, že bych měl/ neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.*

15 respondentů si myslí, že odborníci doporučují, že bych spíš měl zařadit žáky s TP a TZ do hodin TV, 8 si myslí, že bych určitě měl, 5 neví a 2 si myslí, že určitě neměl.

4) *Rodiče žáků s TP a TZ si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.*

13 učitelů si myslí, že rodiče chtějí abych zařazoval tyto žáky do TV, 8 neví co rodiče chtějí, 7 určitě mám a 2 určitě nemám.

5) *Rodiče žáků bez SVP si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.*

Zde si 13 respondentů myslí, že rodiče spíš nechtějí své dítě začlenit, 8 neví, 7 určitě mám a 2, že určitě nemám.

6) *Většina žáků bez SVP si myslí, že bych měl/neměl začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.*

12 respondentů neví, 8 spíš mám, 7 spíš nemám, 1 určitě mám a 2 určitě nemám.

7) *Vedení na většině škol si myslí, že bych měla/neměla začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.*

18 respondentů si myslí, že vedení školy by podporovalo začlenění žáků s TP a TZ, 6 neví, 3 určitě bych měl začlenit, 2 určitě neměl a 1 spíš neměl.

4.4 Kontrolní přesvědčení

Faktory a okolnosti, které mohou začlenění žáků s tělesným postižením a znevýhodněním usnadnit nebo znesnadnit – řídicí přesvědčení, kontrolní přesvědčení. Tato část má 8 otázek.

	Tvrzení	Zcela nesouhlasím	Spíš nesouhlasím	Nevím, jsem nerozhodný	Spíš souhlasím	Zcela souhlasím
1	Jsem dostatečně připraven/a na společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.	4	4	6	15	1
2	Myslím si, že školy nejsou dostatečně materiálně vybaveny pro společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.	0	2	3	14	11
3	Myslím si, že školy nejsou dostatečně bezbariérové.	0	2	5	12	11
4	Myslím si, že většina škol nemá dostatečné finanční prostředky pro společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.	0	4	10	10	6
5	Myslím si, že žáci nejsou dostatečně informováni o osobách s TP a TZ.	1	4	4	14	7
6	Myslím si, že většina žáků bez SVP by ve vztahu k žákům s TP a TZ mohla projevovat pochopení a ochotu ke spolupráci.	1	2	3	20	4
7	Myslím si, že vedení škol by mě podporovalo při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV	1	1	3	20	5
8	Myslím si, že většina rodin žáků s TP a TZ by byla nakloněna ke spolupráci při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.	1	1	9	15	4

Tabulka 3 - Faktory a okolnosti, které mohou začlenění žáků s tělesným postižením a znevýhodněním usnadnit nebo znesnadnit

1) *Jsem dostatečně připraven/a na společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV?*

15 respondentů si myslí, že spíš jsou připraveni na společné vzdělávání, 1 je si tím zcela jist, 6 neví, 4 spíše ne a 4 určitě ne.

2) *Myslím si, že školy nejsou dostatečně materiálně vybaveny pro společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.*

14 respondentů si myslí, že školy spíš nejsou dostatečně vybaveny, 11 zcela souhlasí s nedostatečným vybavením, 3 neví a 2 si to spíš nemyslí.

3) *Myslím si, že školy nejsou dostatečně bezbariérové.*

12 respondentů si myslí, že školy spíš nejsou dostatečně bezbariérové, 11 si je tím naprosto jistých, 5 neví a 2 si myslí, že spíš jsou vybavené pro společné vzdělávání.

4) *Myslím si, že většina škol nemá dostatečné finanční prostředky pro společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.*

S tvrzením, že školy nemají dostatek finančních prostředků na společné vzdělávání zcela souhlasí 6 respondentů, 10 spíš souhlasí, 10 neví a 4 s tímto spíš nesouhlasí.

5) *Myslím si, že žáci nejsou dostatečně informováni o osobách s TP a TZ.*

Nejvíce respondentů 14 si myslí, že žáci spíš nejsou dostatečně informováni o osobách s TP a TZ, 7 si je tím naprosto jistých, 4 neví, 4 si myslí, že spíš ne a 1 tvrdí, že určitě ne.

6) *Myslím si, že většina žáků bez SVP by ve vztahu k žákům s TP a TZ mohla projevovat pochopení a ochotu ke spolupráci.*

Nejvíce respondentů 20 se přiklání k názoru, že žáci bez SVP budou spíš projevovat pochopení a ochotu ke spolupráci, 4 jsou si tímto naprosto jisti, 3 neví, 2 si myslí, že spíš nebudou a jeden si myslí, že určitě nebudou ochotni spolupracovat.

7) *Myslím si, že vedení škol by mě podporovalo při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.*

Nejvíce respondentů 20 si myslí, že vedení škol by podpořilo společné vzdělávání žáků s TP a TZ, 5 si je naprosto jistých, 3 neví, 1 si myslí, že by ho vedení nepodporovalo a 1 si je tím jistý.

8) *Myslím si, že většina rodin žáků s TP a TZ by byla nakloněna ke spolupráci při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.*

15 respondentů si myslí, že rodiče žáků s TP a TZ by spíše podpořilo společné vzdělávání, 4 jsou si tím jisti, 9 neví, 1 spíše ne a 1 si myslí, že určitě ne.

4.5 Komentáře respondentů

Součástí výsledků jsou i komentáře a názory, některých respondentů a já zde některé cituji.

„Učitelé jsou schopni přizpůsobit výuku v rámci inkluze. Musí však mít vytvořeny dostatečné podmínky (tělocvična ve škole, pomůcky, schopný asistent). Je však složité pracovat tak, aby dané děti nebyly frustrovány svým postižením. V malém kolektivu je to snadnější. Dá se to zvládnout, ale na úkor ostatních dětí“.

„Děti s TP se stydí, ostatní mají pocit, že je jejich přítomnost brzdí. Nedají se vždy začlenit aktivity pro všechny“.

„Určitě chybí finanční prostředky na speciální učební pomůcky“.

„Nejsem speciální pedagog a ostatní kolegové také nejsou. Klasické studium TV nedává možnost, a hlavně oprávnění učit tyto děti tělocvik. Je to velká zodpovědnost. Dnes mají zdravé děti plnit úkoly v TV. I s těmito dětmi je mnohem náročnější výuka než v letech minulých. Už i pro ně se TV stává nebezpečnější než pro generace před nimi. TV pro hendikepované děti měla být samostatná, vedená odborným zdravotním cvičitelem a v odborných pracovištích“.

„Nesouhlasím se začleněním s TP a TZ do hodin TV žáků bez SVP. U obou skupin bychom měli usilovat o dosažení odlišných cílů. Bez dostatečné kapacity personálů a bez kvalitního materiálního zajištění výuky TV žáků s TP a TZ není společné vzdělávání v TV možné“.

Osobně jsem si hlavně od starších pedagogů vyslechla, že kdysi to bylo vše vyhovující, děti se SVP cvičili odděleně a měli své osnovy. Dále uváděli učitelé špatnou zkušenost, která měla příčinu v nedobré komunikaci s rodiči a podobně.

ZÁVĚR

V závěru této bakalářské práce uvedu, jaké jsou postoje učitelů základních škol k integraci žáků s tělesným postižením a tělesným znevýhodněním do tělesné výchovy na Novojičínsku.

Výzkumu se zúčastnilo 22 učitelek a 8 učitelů TV ze 16 Základních škol. Osobní zkušenost s osobou s TP nebo TZ má 87 % respondentů. Integrované žáky s TP a TZ má ve škole 48 % respondentů. Rozhodnuto ke společnému vzdělávání je 74 % dotazovaných (37 % uvedlo určitě ano, 37 % spíš ano).

Nyní uvedu odpovědi na výzkumné otázky.

Jak vnímají učitelé společné vzdělávání a jaká z toho plynou pozitiva či negativa odvozená na základě výzkumných otázek?

24 (13 určitě a 11 spíš ano) dotazovaných si myslí, že díky společnému vzdělávání se žáci bez SVP naučí jednat se žáky s TP a TZ. Všichni respondenti se shodují (27 zcela souhlasí a 3 spíš souhlasí) na vyšší náročnosti na vedení a organizaci hodin TV. O tom, že společné vzdělávání bude mít pozitivní vliv na vývoj osobnosti je zcela přesvědčeno 11 respondentů a 12 si myslí, že spíš ano. S tvrzením, že SVP povede k větší informovanosti intaktních žáků o osobách s TP a TZ naprosto souhlasí 16 respondentů a 14 spíš souhlasí. 21 respondentů si myslí, že jejich vedení školy by je podporovalo ve vzdělávání žáků s TP a TZ. Díky společnému vzdělávání budou žáci víc informováni o osobách s TP a TZ si myslí 30 respondentů, 16 souhlasí zcela a 14 spíš souhlasí.

Jaké negativní faktory brání úspěšnému inkluzivnímu vzdělávání?

Většina respondentů 25 si myslí, že školy nemají dostatečné finanční prostředky pro společné vzdělávání a 23, že nejsou dostatečně bezbariérové. Mnoho učitelů se domnívá, že společné vzdělávání povede ke snížení kvality těchto hodin. K názoru, že společné vzdělávání zpomalí výuku se přiklání 21 respondentů.

Cítí se učitelé dostatečně připraveni a kompetentní vyučovat společně žáky bez speciálně vzdělávacích potřeb a žáky s tělesným postižením a znevýhodněním?

Ze 30 učitelů se cítí být dostatečně připraveno 16, z nichž 15 spíš ano a jen jeden úplně.

Kompetentní ke společnému vzdělávání se cítí být částečně 70 % respondentů, 10 % se cítí naprosto kompetentní a 20 % ani trochu. Kurzu nebo školení, který se zabývá TV pro žáky s TP nebo TZ se zúčastnilo jen 17 % dotazovaných.

SOUHRN

Tato bakalářská práce se zabývá postoji učitelů k integraci žáků s tělesným postižením a znevýhodněním do školní tělesné výchovy. Pro výzkum byl použit dotazník ATIPDPE (Kudláček, 2002), který v roce 2019 upravila Žabčíková a Ješina. Zapojilo se 30 učitelů TV na Novojičínsku.

Cílem je analyzovat jaké zkušenosti a postoje mají učitelé tělesné výchovy ke vzdělávání žáků s tělesným postižením, dále zjistit jaké faktory společnému vzdělávání brání a zdali se učitelé tělesné výchovy cítí být kompetentní vyučovat žáky s tělesným postižením a znevýhodněním.

V teoretické části se věnuji pojmům tělesné postižení, tělesné znevýhodnění, dále tělesné výchově těchto žáků a integraci a inkluzivnímu vzdělávání. Taky objasňuji úkoly učitele nebo asistenta učitele v inkluzivní TV a popisují pozici konzultant APA.

V praktické části popisují jednotlivé části dotazníku, jak jsem sbírala data, kdo se mého výzkumu účastnil a metody zpracování dat.

Výsledky této práce jsou zpracovány do grafů a tabulek, včetně popisů a vyhodnocení jednotlivých otázek a tvrzení. Uvádím zde i zajímavé komentáře a názory respondentů, které jsou bohužel spíše kritické.

V závěru práce se zabývám vyhodnocením cílů a odpovídám na výzkumné otázky. Toto téma bylo pro mě zajímavé, neboť znám osoby s tělesným postižením, které jsou velice aktivní a věnují se houževnatě sportu navzdory svému postižení.

Výzkum poukazuje na nutnost změny postojů na společné vzdělávání, protože se příliš mnoho spokojujeme s tím, co již bylo zažité a neradi zkoušíme nové věci, alespoň tak to vnímám po vyslechnutí názorů některých učitelů TV, především těch profesně starších. Přesto je ke společnému vzdělávání rozhodnuto přistoupit 74 % pedagogů. Je potřeba zajistit i bezbariérové prostředí a speciální pomůcky. V neposlední řadě taky zajistit odbornost a kompetentnost ke společnému vzdělávání a seznámit pedagogy s možnostmi využití konzultantů APA.

SUMMARY

This bachelor thesis deals with teachers' attitudes towards the integration of pupils with physical disabilities and handicaps into Physical Education lessons. For the research an ATIPDPE questionnaire (Kudláček, 2002) was used in its edited version of 2019 by Žabčíková and Ješina. Thirty PE teachers from the Nový Jičín region took part in the survey.

The aim was to find out about the experience and attitudes of PE teachers towards educating pupils with physical disabilities, as well as what the obstacles there are to coeducation, and whether the teachers consider themselves competent to educate pupils with physical disabilities and handicaps.

In its theoretical part, I elaborate the terms physical disability, physical handicap, and physical education of these pupils and their integration and inclusive education. I also clarify tasks that teachers or teacher's assistants are facing in inclusive PE lessons, and I give a description of an APA consultant position.

The practical part describes individual parts of the questionnaire, how I collected data, who were the participants of the survey, and data processing methodology.

The results of my research are given in forms of graphs and charts, including the evaluation of individual questions and statements. I also mention some interesting comments and opinions of the respondents, most of them, I am afraid to say, being rather critical.

In the final part of the work I deal with the aims evaluation and give answers to the questions posed in my research. This topic was of an interest to me, as I personally know some disabled people who are very active and do sports enthusiastically in spite of their handicap.

The research points out the need for a change in attitudes towards coeducation, as we content ourselves too much with stereotypical behaviour and generally dislike trying new approaches. At least, this is how I view it after having heard opinions of some of the PE teachers questioned, especially the older ones. In spite of that, 74 percent of the teachers have decided to accept coeducation. Last but not least, it is also necessary to ensure the teachers' expertise and competency to coeducation, and to let them know about the possibility of APA consultants utilization.

REFERENČNÍ SEZNAM

- Bálintová, Z., Juříková, L., & Havlín, O. (2019). Přehled nových, a ještě novějších léků na Duchennovu svalovou dystrofii a spinální svalovou atrofií. *Česko- Slovenská Pediatrie*, 141–145.
- Baloun, L., & Válková, H. (2017). Dotazovací techniky orientované na vnímání integrace v tělesné výchově (přehledová studie). *Tělesná Kultura*, 40(1), 3–15. //doi.org/10.5507/tk.2015.015
- Bartoňová, M., Vítková, M., Bočková, B., Bytešníková, I., Hloušková, L., Horáková, R., Kopečný, P., Lazarová, B., Opatřilová, D., Pančocha, K., Pipeková, J., Pol, M., Slepíčková, L., Trnková, K., & Zámečnicková, D. (2016). *Inkluze ve škole a ve společnosti jako interdisciplinární téma*. Masarykova universita.
- Hájek, M., Chmelař, D., Rozložník, M., Kuzma, J., Lochmanová, A., Klugarová, J., Klugar, M., Oniščenko, B., & Tlapák, J. (2021). Clinical use of hyperbaric oxygen in diabetic foot syndrome and other difficult-to-heal wounds. *Military Medical Science Letters*, 90(1), 33–42. //doi.org/10.31482/mmsl.2020.020
- Hájková, V., Květoňová, L., Němec, Z., & Strnadová, I. (2019). Teacher assistant from the perspective of adult education. *Pedagogika.SK*, 305.
- Hruška, J. (1995). *Komplexní systém výchovně - vzdělávací péče o děti a mladistvé s tělesným postižením*. Septima.
- Ješina, O., & Kolektiv, C. A.-. (2020). *Metodika podpůrných opatření v inkluzivní tělesné výchově (ITV)*.
- Ješina, O., Kudláček, M., Janečka, Z., Kukolová, P., Nekudová, B., Němcová, D., Rybová, L., & Štěrbová, D. (2012). *Aplikovaná tělesná výchova*. Universita Palackého v Olomouci.
- Ješina, O., Kudláček, M., Tomoszek, M., Lehnertová, M., Ješinová, L., Chvojková, V., & Šmíd, M. (2020). *Otázky a odpovědi aplikované tělesné výchovy 1*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kábele, F., Kollárová, E., Kočí, J., & Kracík, J. (1992). *Somatopedie*. Univerzita Karlova.
- Kříž, J., & Hlinková, Z. (2016). Neurorehabilitation of sensorimotor function after spinal cord injury. *Česká a Slovenská Neurologie a Neurochirurgie*, 79/112(4), 378–394. //doi.org/10.14735/amcsnn2016378

- Kudláček, M., & Ješina, O. (2008). *Integrace žáků s tělesným postižením do školní tělesné výchovy*. Universita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M., & Ješina, O. (2013). *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M., & kolektiv. (2013a). *Aplikované pohybové aktivity osob s tělesným postižením*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kudláček, M., & kolektiv. (2013b). *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. Universita Palackého v Olomouci.
- Matusiak-Wieczorek, E., Dziankowska-Zaborszczyk, E., Synder, M., & Borowski, A. (2020). The influence of hippotherapy on the body posture in a sitting position among children with cerebral palsy. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6846. //doi.org/10.3390/ijerph17186846
- Novosad, L. (1997). *Některé aspekty socializace lidí se zdravotním postižením*. Technická universita.
- Šípek, A., Gregor, V., Friedová, N., Klaschka, J., Malý, M., Jírová, J., & Šípek, A. J. (2019). Spina bifida in the Czech Republic – incidence and prenatal diagnostics. *Česká a Slovenská Neurologie a Neurochirurgie*, 82/115(4), 410–414. //doi.org/10.14735/amcsnn2019410
- Špatenková, N., Poláchová-Vašátková, J., Olecká, I., & Riesnarová, J. (2019). Zkušenosti rodičů s inkluzivním vzděláváním. *Sociální Pedagogika / Social Education*, 7(2), 47–56. //doi.org/10.7441/soced.2019.07.02.03
- Štech, S. (2018). Inkluzivní vzdělávání – obtížné zvládnutí „rozmanitosti“ v praxi. *Pedagogická Orientace*, 28(2), 382–398. /doi.org/10.5817/PedOr2018-2-382
- Straková, J., Simonová, J., & Friedlaenderová, H. (2019). Postoje odborné a laické veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání v kontextu obecných postojů k vnější diferenciaci. *Studia Paedagogica*, 24(1), 79. /doi.org/10.5817/SP2019-1-4
- Vítková, M. (2006). *Somatopedické aspekty*. Brno, Paido.
- Zikl, P. (2011). *Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole*. Grada.
- MŠMT, Č. (2015) Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Jaký výsledek přinese společné vzdělávání – představy o chování, vnitřní přesvědčení

Tabulka 2 - Jak vnímají učitelé názory okolí na společné vzdělávání

Tabulka 3 - Faktory a okolnosti, které mohou začlenění žáků s tělesným postižením a znevýhodněním usnadnit nebo znesnadnit

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - osobní zkušenost s osobou s TP nebo s TZ

Graf 2 - osobní hodnocení zkušenosti s osobou TP nebo TZ

Graf 3 - integrování žáci ve Vaší škole

Graf 4 - účast na kurzu

Graf 5 - kompetence k výuce

Graf 6- Společné vzdělávání

I. V tělesné výchově můžete mít kromě žáků bez speciálně vzdělávacích potřeb, také žáky něčím odlišné.

Po přečtení definice tohoto termínu označte, prosím, na 7 bodovou škálu míru vašeho porozumění.

Termín: **žáci s tělesným postižením (TP)**: Jsou to žáci s dlouhodobým onemocněním, kteří mohou působit sníženými pohybovými schopnostmi s dlouhodobým nebo podstatným působením na kognitivní, emocionální a sociální výkony. **Mezi TP řadíme**: dětskou mozkovou obrnu, vrozenou malformaci, rozštěp páteře apod.

Žáci s tělesným znevýhodněním (TZ): jsou to žáci zdravotně oslabeni nebo stavem vedoucí k poruchám učení nebo chování.

Žáci TP a TZ mohou být schopni samostatné chůze (bez kompenzačních pomůcek), nebo mohou používat invalidní vozíky (mechanický/elektrický), chodítka nebo francouzské hole.

Žáci bez speciálně vzdělávacích potřeb (SVP): jsou to žáci, pro které nejsou nutné žádné mimořádné úpravy předmětu nebo výstupu do TV.

Mezi TP a TP **neřadíme**: ADHD, mentální, zraková a sluchová postižení, psychiatrické diagnózy. Žáci mohou také vyžadovat individuální přístup nebo pomoc asistenta. **Označte, prosím, odpověď**

Rozumím tomuto pojmu a dokážu si představit takového žáka.	
určitě ne	: _____ : 1 2 3 4 5 6 7
	určitě ano

II. Výchovně vzdělávací proces v TV.

Po přečtení definic tohoto pojmu označte, prosím, míru Vašeho porozumění pojmu „začlenění žáků“.

Pojem „**začlenění žáků**“ znamená zařazení různých typů jedinců do společných forem TV. Začlenění je založeno na filozofii, že žáci by měli být vzdělávání a vychovávání společně v jedné třídě oproti odděleným (separovaným) třídám podle typů žáků. Pojem **Začlenění žáků** znamená, že učitel TV obecně musí učinit nezbytná opatření v pedagogice, didaktice a osnovách tak, aby zajistil, že všichni žáci mohou dosáhnout cílů TV, budou se cítit bezpeční, spokojeni, v pohodě a také úspěšní v prostředí TV. **Označte, prosím, odpověď**

Rozumím tomuto termínu a dokážu si společné vzdělávání v TV představit.	
rozhodně ne	: _____ : 1 2 3 4 5 6 7
	rozhodně ano

III. Nyní můžete přistoupit k odpovědím týkajícím se Vašich názorů a přesvědčení.

Proces „**společné vzdělávání v TV**“ (SV) může být kontroverzní. Někteří odborníci SV podporují a někteří nikoliv. Jaký je Váš názor? Jak myslíte, že byste jednali Vy?

3) Jestliže budou ve třídě žáci s tělesným postižením (TP) a tělesným znevýhodněním (TZ), jsem rozhodnut/a tyto žáky společně vzdělávat do hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

4) Hodiny TV si budu připravovat a přizpůsobovat tak, aby byly pro žáky bez SVP, ale zároveň i pro žáky s TP a TZ.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

A. Následující tvrzení souvisejí s výsledky společného vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV. Zhodnoťte, prosím, tyto výsledky a jejich pravděpodobnost.

2. Společné vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV se žáci bez SVP naučí jednat s osobami s TP a TZ.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

To, že žáci bez SVP se naučí jednat s osobami s TP a TZ, je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

3. Společné vzdělávání žáků s TP a TZ hodin TV bude znamenat větší náročnost na vedení a organizaci průběhu hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Větší náročnost na vedení a organizaci průběhu hodin TV je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

4. Při SVP žáků s TP a TZ do hodin TV se žáci naučí pomáhat druhým.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

To, že žáci se naučí pomáhat druhým, je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

5. SVP žáků s TP a TZ do mých hodin TV bude klást vysoké nároky na přípravu hodiny.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Zvýšení náročnosti na přípravu hodiny je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

6. SVP žáků s TP a TZ do mých hodin TV povede obecně ke zvýšení tolerance u žáků.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Zvýšení tolerance u žáků je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

7. SVP žáků s TP a TZ do hodin TV bude mít pro žáky s TP a TZ pozitivní vliv na vývoj jejich osobnosti (například sebevědomí, společné vzdělávání atd.).

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Pozitivní vliv na vývoj osobnosti žáků s TP (například sebevědomí, společné vzdělávání atd.) je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

8. Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV budou žáci s TP a TZ v hodině TV diskriminováni.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

To, že žáci s TP a TZ budou v hodině TV diskriminováni je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

9. Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV žáci s TP a TZ zpomalí výuku v mé školní TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Zpomalení výuky v TV je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

10. Společném vzdělávání žáků s TP a TZ hodin TV povede k větší informovanosti mých žáků o osobách s postižením.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

To, že moji žáci budou lépe informováni o osobách s TP a TZ je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

11. Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do mých hodin TV se žáci naučí vzájemně spolupracovat.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

To, že žáci se naučí vzájemně spolupracovat, je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

12. Při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV budou žáci bez SVP v hodině TV diskriminováni.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

To, že žáci bez SVP budou v hodině TV diskriminováni, je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

13. Společným vzdělávání žáka s TP a TZ do hodin TV povede ke snížení kvality těchto hodin.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Snížení kvality hodin TV je:

velmi špatný výsledek : _____ : velmi dobrý výsledek
1 2 3 4 5 6 7

- B. Následující tvrzení souvisí s tím, jak vnímáte názory různých lidí na to, co byste měl/a dělat, a na tom, jak moc byste jim chtěl/a vyhovět. Označte prosím to, jak vnímáte názory různých lidí a jak moc byste chtěl/a vyhovět jejich názorům.

1. Většina učitelů TV si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do mé školní TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si většina učitelů TV myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7

2. Ostatní učitelé si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si ostatní učitelé myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7

3. Odborní pracovníci (např. lékaři, psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci atd.) si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si odborní pracovníci (např. lékaři, psychologové, speciální pedagogové, sociální pracovníci atd.) myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7
1 2 3 4 5 6 7

4. Rodiče žáků s TP a TZ si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si rodiče žáků s TP a TZ myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7

5. Rodiče žáků bez SVP si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si rodiče žáků bez SVP myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7

6. Většina žáků bez SVP si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si většina žáků bez SVP myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7

7. Vedení na většině škol si myslí, že bych

neměl/a : _____ : měl/a
1 2 3 4 5 6 7

začlenit žáky s TP a TZ do hodin TV.

Jak moc chcete dělat to, o čem si vedení na většině škol myslí, že byste dělat měl/a?

vůbec ne : _____ : velmi
1 2 3 4 5 6 7

C. Následující tvrzení souvisí s faktory a okolnostmi, které mohou začlenění žáků s TP a TZ do hodin TV usnadnit nebo naopak znesnadnit. Zhodnoťte, prosím, tato tvrzení.

1. Jsem dostatečně připraven/a na společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že moje dostatečná připravenost by společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV mohla:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

2. Myslím si, že školy nejsou dostatečně materiálně vybaveny pro společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že nedostatečné materiální vybavení by mohlo společné vzdělávání žáků s TP a TZ:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

3. Myslím si, že školy nejsou dostatečně bezbariérové.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že nedostatečná bezbariérovost by mohla společné vzdělávání žáků s TP a TZ:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

4. Myslím si, že většina škol nemá dostatečné finanční prostředky pro společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že nedostatečné finanční prostředky by mohly začlenění žáků s TP a TZ do hodin TV:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

5. Myslím si, že žáci nejsou dostatečně informováni o osobách s TP a TZ.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím s, že nedostatečná informovanost žáků o osobách s TP a TZ by společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV mohla:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

6. Myslím si, že většina žáků bez SVP by ve vztahu k žákům s TP a TZ mohla projevovat pochopení a ochotu ke spolupráci.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že pochopení ze strany žáků bez SVP by začlenění žáka s TP a TZ mohly:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

7. Myslím si, že vedení škol by mě podporovalo při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že podpora ze strany vedení školy by společné vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV mohla:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

8. Myslím si, že většina rodin žáků s TP a TZ by byla nakloněna ke spolupráci při společném vzdělávání žáků s TP a TZ do hodin TV.

zcela nesouhlasím : _____ : zcela souhlasím
1 2 3 4 5 6 7

Myslím si, že spolupráce rodiny žáka s TP a TZ by společné vzdělávání těchto žáků do hodin TV mohla:

značně znesnadnit : _____ : značně usnadnit
1 2 3 4 5 6 7

E. Na závěr Vás prosím o zodpovězení následujících otázek, které se týkají Vašeho studia a praxe ve školní TV.

1) Pohlaví: žena - muž (zakroužkujte)

2) Věk: _____

3) Učíte na ZŠ? ANO NE (zakroužkujte)

3a) na jakém stupni školy převážně učíte? (zakroužkujte) 1. stupeň 2. stupeň

3b) Jiné škole? (specifikujte) _____

4) Kolik let učíte na ZŠ? _____

5) Máte osobní zkušenost s osobou s tělesným postižením nebo znevýhodněním? Ano Ne
(zakroužkujte)

6) Jestliže ano, zakroužkujte osoby s TP nebo TZ, *rodič *sourozenec *příbuzný *přátelé
s nimiž jste byl/a v kontaktu

(můžete zakroužkovat více možností) *soused *známý *učitel/trenér *žák/student

7) Jestliže ano, jaké je Vaše osobní hodnocení

této zkušenosti (zakroužkujte pouze jednu možnost) *špatná *uspokojivá *velmi dobrá
*vynikající

8) Máte u Vás na škole integrované žáky s TP nebo TZ? ANO NE
(zakroužkujte)

9) Máte u Vás ve třídě integrované žáky s TP nebo TZ? ANO NE
(zakroužkujte)

10) Účastnil/a jste se někdy kurzu (školení),
který by se zabýval tělesnou výchovou
pro žáky s TP nebo TZ? ANO NE
(zakroužkujte)

11) Pokud jste se takového kurzu (školení) účastnil/a,
napište název kurzu (školení)
_____

12) Cítíte se v současnosti kompetentní vyučovat
žáky s TP nebo TZ v hodinách TV?
ANI TROCHU ČÁSTEČNĚ HODNĚ (zakroužkujte)

13) Datum vyplnění dotazníku: _____

14) Prostor pro Vaše komentáře na toto téma: Jaký je současný stav integrace v TV? Co Vám chybí? Co je potřeba změnit, aby možná integrace v TV fungovala? Apod.....

**PROSÍM ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE ODPOVĚDĚL(A) NA VŠECHNY OTÁZKY.
Pokud budou některé otázky nezodpovězené, nebudeme moci dotazník
použít.**

© Martin Kudláček
Aktualizováno 2019: Andrea Žabčíková, Ondřej Ješina

Příloha č. 2. – Informovaný souhlas

Informovaný souhlas

Název studie (projektu): Postoje učitelů k integraci žáků s tělesným postižením do školní tělesné výchovy v Moravskoslezském kraji

Jméno:

Datum narození:

Účastník byl do studie zařazen pod číslem:

1. Já, níže podepsaný(á) souhlasím s mou účastí ve studii. Je mi více než 18 let.
2. Byl(a) jsem podrobně informován(a) o cíli studie, o jejích postupech, a o tom, co se ode mě očekává. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností. Pokud je studie randomizovaná, beru na vědomí pravděpodobnost náhodného zařazení do jednotlivých skupin lišících se léčbou.
3. Porozuměl(a) jsem tomu, že svou účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či odstoupit. Moje účast ve studii je dobrovolná.
4. Při zařazení do studie budou moje osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Je zaručena ochrana důvěrnosti mých osobních dat. Při vlastním provádění studie mohou být osobní údaje poskytnuty jiným než výše uvedeným subjektům pouze bez identifikačních údajů, tzn. anonymní data pod číselným kódem. Rovněž pro výzkumné a vědecké účely mohou být moje osobní údaje poskytnuty pouze bez identifikačních údajů (anonymní data) nebo s mým výslovným souhlasem.
5. Porozuměl jsem tomu, že mé jméno se nebude nikdy vyskytovat v referátech o této studii. Já naopak nebudu proti použití výsledků z této studie.

Podpis účastníka:

Podpis např.

Datum:

Datum:

